

Nazwa projektu
Projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące
Ministerstwo Sprawiedliwości

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu

Pod względem legislacyjnym i merytorycznym:
Arkadiusz Myrcha, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

Opiekun legislacyjny:
Monika Walewska, Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego
e-mail: sekretariat.dl@ms.gov.pl, tel. 22 52 12 764

Anna Niedźwiecka, Główny Specjalista, Departament Legislacyjny
e-mail: Anna.Niedzwiecka@ms.gov.pl, tel. 22 52 12 478

Opiekun merytoryczny:
Jakub Kalbarczyk, Zastępca Dyrektora Departamentu Prawa Karnego
e-mail: sekretariat.dpk@ms.gov.pl, tel. 22 52 12 645

Data sporządzenia

16.04.2026 r.

Źródło:

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1203 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i zastępująca dyrektywy 2008/99/WE i 2009/123/WE (Dz. Urz. UE L 2024/1203 z 30.04.2024 r., z późn. zm.).

Nr w wykazie prac:

UC148

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818 i 1872, dalej: „k.k.”)

W krajowym porządku prawnym kwestie dotyczące ochrony środowiska ujęte są w wielu aktach ustawowych. Regulacje te przewidują także sankcje karne w przypadku działań naruszających przepisy środowiskowe lub działań mających negatywny wpływ na środowisko. Kwestie te są również regulowane na poziomie prawa unijnego. W związku z wejściem w życie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1203 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i zastępującej dyrektywy 2008/99/WE i 2009/123/WE konieczna jest transpozycja jej wymogów do krajowego porządku prawnego.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 lit e dyrektywy państwa członkowskie zapewniają, by działania polegające na realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko bez uzyskania zezwolenia i powodujące lub mogące powodować znaczną szkodę dla jakości powietrza, gleby lub jakości lub stanu wód lub znaczną szkodę dla ekosystemu, zwierząt lub roślin, stanowiły przestępstwo i zagrożone były sankcją karną.

Dyrektywa w przepisie art. 3 ust. 2 stosuje formułę „powietrza, gleby lub wody”. Pojęcie „gleby” w krajowym porządku prawnym zawiera się w pojęciu „powierzchni ziemi”, które jest bardziej odpowiednie w krajowym porządku prawnym. Zgodnie bowiem z art. 3 pkt 25 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176 i 426) przez powierzchnię ziemi rozumie się „ukształtowanie terenu, glebę, ziemię oraz wody gruntowe”. Przepis ten w dalszej swojej treści wskazuje na rozróżnienie pomiędzy glebą i ziemią, co jednak istotne, oba te pojęcia (jak również ukształtowanie terenu i wody gruntowe) znajdują się w zakresie definicji powierzchni ziemi.

W obliczu kryzysu klimatycznego i zagrożenia dla bioróżnorodności, przestępstwa przeciwko środowisku stanowią wyzwanie, a skalę przedstawia poniższa tabela.

Liczba skazanych za przestępstwa związane z ochroną środowiska naturalnego¹

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba skazanych	240	272	223	233	216	407
Liczba skazanych na grzywnę samoistną	155	150	120	125	118	233
Liczba skazanych na grzywnę obok pozbawienia wolności	4	7	10	12	14	9

Przestępstwa te często mają charakter transgraniczny, na przykład niewłaściwe gospodarowanie odpadami. Skuteczna walka z tego rodzaju przestępczością wymaga ujednoczenia definicji przestępstw i spełnienia wymogu podwójnej

¹ Na podstawie sprawozdań statystycznych MS-S6. Osądzeni według rodzaju przestępstw.

karalności. Spójne standardy dotyczące wysokości kar mają na celu uniemożliwienie przenoszenia działalności przestępczej do krajów stosujących łagodniejsze kary. Dlatego nowa dyrektywa nakłada na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia surowszych kar za przestępstwa kwalifikowane. Konieczna jest penalizacja około 20 kategorii czynów, w tym takich, które w Polsce są obecnie traktowane jako wykroczenia lub delikty administracyjne.

Art. 3 ust. 2 lit. b dyrektywy, który zobowiązuje państwa członkowskie do penalizacji wprowadzania do obrotu – wbrew zakazowi lub innemu wymogowi mającemu na celu ochronę środowiska – produktu, którego użycie na dużą skalę przez wielu użytkowników, powoduje zrzut, emisję lub wprowadzenie pewnej ilości materiałów lub substancji, energii lub promieniowania jonizującego do powietrza, gleby lub wody oraz powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, gleby lub wody, lub znaczną szkodę dla ekosystemu, zwierząt lub roślin. Z kolei z art. 3 ust. 4 w zw. z ust. 2 lit. b dyrektywy wprowadza obowiązek karalności formy nieumyślnej, zaś art. 5 ust. 2 lit c w zw. z art. 3 ust. 4 w zw. z art. 3 ust. 2 lit b dyrektywy zakłada wprowadzenie typu kwalifikowanego wobec formy nieumyślnej.

Konieczna jest korekta językowa znamion czynów z art. 181 § 2 i 3 k.k. Obecnie dotyczą one „niszczenia lub uszkodzenia zwierząt”. Sformułowanie to jest nieadekwatne do istot żywych oraz niespójne z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r., poz. 1580), zgodnie z którym zwierzę nie jest rzeczą.

Zagrożenie karą w art. 181 § 2 k.k. w postaci grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 jest niezgodne z systematyką kar w Kodeksie karnym, który co do zasady posługuje się zamiast tego zagrożeniem karą w postaci pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Implementacja art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy powoduje konieczność dodania do art. 182 § 1 k.k., znamienia wprowadzania do powierzchni ziemi, co ma na celu uniknięcie wątpliwości w razie sytuacji, w której dana substancja albo materiał całkowicie wsiąknie w ziemię, nie pozostając na jej powierzchni. Dyrektywa wprowadza także rozróżnienie pomiędzy materiałem i substancją.

Zgodnie z motywem 15 dyrektywy, „energią” jest m.in. „ciepło, źródła energii cieplnej, hałas, w tym hałas podwodny, oraz inne źródła energii akustycznej, wibracje, pola elektromagnetyczne, energia elektryczna lub światło”. Jednak rozumienie pojęcia „energii” w języku polskim oraz w fizyce jest inne - dźwięk jest jedynie falą rozchodzącą się w ośrodku, choć może ona być nośnikiem energii kinetycznej, zaś światło ma dwoistą, korpuskularno-falową naturę, samo pole elektromagnetyczne także energią nie jest. Zgodnie z zasadą określoności prawa karnego, niewłaściwe byłoby zatem posłużenie się jedynie pojęciem „energii” wskazanym w art. 3 ust. 1 lit a dyrektywy. Dlatego konieczne jest dodanie art. 182 k.k. § 1a, który obejmowałby wszystkie te inne przypadki zanieczyszczenia wody, powietrza lub powierzchni ziemi.

Art. 3 ust. 2 lit. f i g dyrektywy nakazuje spenalizować następujące sytuacje:

- 1) zbieranie, transport lub przetwarzanie odpadów, nadzór nad tymi działaniami oraz późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów, jeśli powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, gleby lub wody, lub znaczną szkodę dla ekosystemu, zwierząt lub roślin (art. 3 ust. 2 lit f pkt ii),
- 2) zbieranie, transport lub przetwarzanie odpadów niebezpiecznych, nadzór nad tymi działaniami oraz późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (art. 3 ust. 2 lit. f pkt i),
- 3) przemieszczanie odpadów z naruszeniem art. 2 pkt 26 rozporządzenia 2024/1157, nawet jeśli dotyczy odpadów innych niż niebezpieczne, i bez konieczności spełnienia przesłanki powodowania lub możliwości spowodowania śmierci lub poważnego uszkodzenia ciała osób lub znacznej szkody dla jakości powietrza, gleby lub wody, lub znacznej szkody dla ekosystemu, zwierząt lub roślin.

Art. 3 ust. 2 lit. l dyrektywy przewiduje karalność zachowania polegającego na wytwarzaniu, produkcji, przetwarzaniu, obsłudze, wykorzystywaniu, posiadaniu, przechowywaniu, transporcie, przywozie, wywozie lub usuwaniu materiałów promieniotwórczych lub substancji promieniotwórczych, jeżeli taki czyn i takie materiały lub substancje są objęte zakresem dyrektyw Rady 2013/59/Euratom, 2014/87/Euratom lub 2013/51/Euratom oraz taki czyn powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, gleby lub wody, lub znaczną szkodę dla ekosystemu, zwierząt lub roślin. Dyrektywa zatem ponownie rozróżnia materiały od substancji oraz dodatkowo wytwarzanie (wyrabianie) od produkcji. Powoduje to konieczność aktualizacji przesłanek określonych w art. 184 § 1 k.k.

Obecnie obowiązujący art. 185 k.k. stanowi „zbiorny” typ kwalifikowany względem określonych czynów stypizowanych w poprzednich przepisach rozdz. XXII k.k., wyróżniany ze względu na:

- 1) zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach lub istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi (§ 1),
- 2) ciężki uszczerbek na zdrowiu człowieka (§ 2) oraz
- 3) śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób (§ 3).

Dyrektywa posługuje się w swoim art. 3 ust. 3 podobnym zabiegiem legislacyjnym, określając jednak, że typem kwalifikowanym ma być:

- a) zniszczenie lub rozległa i znaczna szkoda, która jest nieodwracalna albo długotrwała, dla ekosystemu o znacznych rozmiarach lub wartości środowiskowej, lub dla siedliska na terenie chronionym, lub

b) rozległa i znaczna szkoda, która jest nieodwracalna albo długotrwała dla jakości powietrza, gleby lub wody. Dlatego konieczne jest dostosowanie przesłanek typu kwalifikowanego z art. 185 § 1 k.k. tak, aby obejmowały okoliczności wskazane w art. 3 ust. 3 dyrektywy.

Terminy przedawnienia i zatarcia skazania określone w rozdz. XI i XII k.k. już obecnie wypełniają wymogi określone w art. 11 dyrektywy 2024/1203. Nie jest zatem konieczne przeprowadzenie w tym zakresie prac legislacyjnych.

Podobnie przepisy art. 5, art. 6 i rozdz. XIII k.k. dotyczące jurysdykcji czynią zadość wymogom art. 12 dyrektywy. Zaznaczyć w szczególności należy, że zgodnie z art. 6 § 2 k.k. przestępstwo uznaje się za popełnione m.in. w miejscu, gdzie skutek stanowiący znamię czynu zabronionego nastąpił, a zatem istniejące przepisy obejmują wymaganą przez art. 12 ust. 1 lit. c sytuację, w której szkoda będąca jednym ze znamion przestępstwa wystąpiła na terytorium Polski.

Zmiany w ustawie z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki (Dz. U. z 2024 r. poz. 1786)

W związku z art. 3 ust 2 lit h) oraz i) dyrektywy, konieczne jest uszczelnienie systemu ochrony środowiska morskiego oraz dostosowanie krajowych przepisów karnych do aktualnych wyzwań związanych z zanieczyszczaniem wód oraz nielegalnym recyklingiem statków, zwłaszcza wobec narastającego problemu nielegalnego złomowania jednostek, z rażącym naruszeniem norm bezpieczeństwa i ochrony środowiska.

Zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176 i 426)

Obecnie obowiązujące przepisy w stopniu niewystarczającym penalizują naruszenia procedur inwestycyjnych na etapie ich realizacji. Przepisy Prawa budowlanego koncentrują się na aspekcie technicznym budowli, pomijając jej możliwy destrukcyjny wpływ na otoczenie naturalne i krajobraz przed wystąpieniem nieodwracalnej szkody.

W wyniku dokonanej analizy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1203 w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne stwierdzono potrzebę dodania nowego przepisu do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Obecnie w polskim systemie prawnym brak jest normy prawnej, opisującej przestępstwo, wskazane w art. 3 ust. 2 lit. j dyrektywy, zagrożone sankcją, określoną w art. 5 ust. 2 lit. a-c dyrektywy.

Zmiany w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2024 r. poz. 1822, dalej: „u.o.p.z.”)

Art. 7a u.o.p.z. określa wysokość kary pieniężnej możliwej do nałożenia na podmiot zbiorowy za czyn zabroniony przeciwko środowisku naturalnemu. Przewidywana sankcja nie odpowiada jednak wymogom art. 7 ust. 3 dyrektywy, zgodnie z którym maksymalna wysokość możliwej do wymierzenia kary pieniężnej powinna odpowiadać pewnym wymogom, różnicując jednocześnie wymaganą maksymalną wysokość w zależności od typu przestępstwa.

Jednak już obecnie funkcjonują dwa różne zakresy zagrożenia karą (art. 7 i 7a u.o.p.z.), więc wprowadzanie rozróżnienia w zależności od tego, jaki rodzaj czynu zabronionego przeciwko środowisku został popełniony doprowadziłoby do zbytniej kazuistyki.

Zmiany w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 i 426)

Zgodnie z motywem 13 dyrektywy 2024/1203, pojęcie „ekosystem” należy rozumieć jako dynamiczny zespół roślin, zwierząt, grzybów i mikroorganizmów oraz ich nieożywione środowisko, wspólnie tworzące jednostkę funkcjonalną i obejmujący typy siedlisk, siedliska gatunków i populacje gatunków. Powoduje to konieczność wprowadzenia nowej definicji ekosystemu do art. 5 pkt 30 ustawy o ochronie przyrody.

Ponadto w obecnie obowiązującym art. 127a ust. 1 udowodnienie winy często wymaga ustalenia, że naruszenie obowiązujących ograniczeń miało wpływ na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku. Dokonanie takich ustaleń ma jednak charakter bardzo ocenny i w praktyce niemal zawsze rodzi potrzebę powoływania biegłych sądowych z zakresu ochrony przyrody, co komplikuje postępowanie.

Zmiany w ustawie z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1816)

Art. 3 ust. 2 lit. d) dyrektywy przewiduje karalność zachowania polegającego na produkcji, stosowaniu, składowaniu, przywożeniu lub wywożeniu rtęci, związków rtęci, mieszanin rtęci oraz produktów z dodatkiem rtęci, jeżeli taki czyn jest nie jest zgodny z wymogami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852 i powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób, znaczną szkodę dla jakości powietrza, gleby lub wody lub znaczną szkodę dla ekosystemu, zwierząt lub roślin.

Zmiany w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze

Zgodnie z wymogami dyrektywy, odpowiedzialność karna za działanie bez koncesji lub zatwierdzonego projektu robót geologicznych (art. 176 Prawa geologicznego i górniczego) została powiązana z wystąpieniem zagrożenia dla życia lub zdrowia człowieka, istotnego obniżenia jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi, zniszczenia lub istotnej szkody ekosystemu albo w świecie roślinnym lub zwierzęcym.

Zmiany w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2024 r. poz. 630 oraz z 2025 r. poz. 1168, 1697 i 1709)

Obecne brzmienie normy sankcjonowanej w art. 75c ustawy o środkach ochrony roślin bezzasadnie wyłącza odpowiedzialność karną w przypadku, gdy środek został dopuszczony do stosowania w państwie trzecim. Ponadto konieczne jest dostosowanie do dyrektywy sankcji karnych wynikających z ustawy.

Zmiany w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2065 oraz z 2025 r. poz. 1863)

Konieczne jest dostosowanie sankcji karnej wynikającej z art. 51 ust. 1 ustawy do wymogów dyrektywy.

Zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960 i 1535 oraz z 2026 r. poz. 445)

Art. 3 ust. 2 lit. m dyrektywy zobowiązuje państwa członkowskie do uznania za przestępstwo bezprawnego poboru wód powierzchniowych lub wód podziemnych, jeżeli działanie to powoduje lub może powodować znaczną szkodę dla stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych lub dla stanu ilościowego jednolitych części wód gruntowych.

Bezprawny pobór wód może prowadzić do zakłócenia warunków hydrologicznych, obniżenia stanu ilościowego jednolitych części wód podziemnych oraz pogorszenia stanu ekologicznego wód powierzchniowych. Intensywny lub długotrwały pobór wód podziemnych prowadzi do trwałego obniżenia zwierciadła wód, powoduje degradację ekosystemów zależnych od wód gruntowych, wysychanie obszarów podmokłych lub nieodwracalne zmiany w składzie biologicznym wód powierzchniowych powiązanych hydraulicznie z danym ujęciem. Prowadzi to do trwałego zniszczenia świata roślinnego i zwierzęcego poprzez zanik siedlisk wodnych lub przywodnych.

Zmiany w ustawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589 oraz z 2025 r. poz. 1795)

Art. 3 ust. 2 lit. n dyrektywy zobowiązuje bowiem państwa członkowskie do uznania za przestępstwo bezprawnych działań związanych z wprowadzaniem lub rozprzestrzenianiem inwazyjnych gatunków obcych, jeżeli powodują one lub mogą powodować znaczną szkodę dla środowiska, w tym dla ekosystemów, siedlisk lub gatunków rodzimych.

Obowiązujący art. 34 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych w pewnym zakresie realizuje cele dyrektywy, przewidując odpowiedzialność karną za bezprawne działania związane z wprowadzaniem do środowiska oraz rozprzestrzenianiem inwazyjnych gatunków obcych. Koncentruje się jednak na podstawowych formach naruszeń, bez pełnego zróżnicowania odpowiedzialności karnej ze względu na wagę i charakter następstw środowiskowych.

W części dotyczącej przepisów z zakresu Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem, sporządzoną w Waszyngtonie 3 marca 1973 r. (Konwencji Waszyngtońskiej, CITES), projektowane zmiany mają na celu zwiększenie efektywności ich egzekwowania, penalizacji naruszeń związanych z nielegalnym przewożeniem oraz komercyjnym wykorzystywaniem **okazów gatunków zagrożonych wyginięciem**, a także zapewnienie lepszej reprezentacji interesu ochrony przyrody na etapie prowadzonych postępowań i narzędzi do skuteczniejszej walki z nielegalnym handlem i obrotem okazami CITES.

Nieprawidłowe działania (niezgodne z przepisami) w zakresie produkcji, przywozu, wywozu, wprowadzania do obrotu, stosowania, wykorzystywania lub uwalniania w odniesieniu do **fluorowanych gazów cieplarnianych (F-gazy) i substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO)**, prowadzą do negatywnego oddziaływania na zmiany klimatu i zmniejszają konkurencyjność przedsiębiorstw działających zgodnie z obowiązującymi przepisami. Proponowane regulacje minimalizują występowanie takich nieprawidłowości.

Jednocześnie projektodawca dąży do umożliwienia realizacji przez Polskę art. 13 dyrektywy karnej.

Zgodnie z art. 28 ww. dyrektywy państwa członkowskie mają wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 21 maja 2026 r.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W związku z wymogiem określonym w art. 28 dyrektyw 2024/1203 konieczne jest dostosowanie prawa polskiego do wymogów dyrektywy, w tym poprzez nowelizację szeregu aktów prawnych obowiązujących w Polsce. W szczególności konieczne jest dodanie przepisów penalizujących konkretne czyny wyszczególnione w art. 3 ust. 2 ww. dyrektywy jako czyny wymagające uznania za przestępstwa. Dodatkowo, zgodnie z art. 3 ust. 3 ww. dyrektywy, nałożono na państwa członkowskie, aby uznały przestępstwa związane z czynem wymienionym w ust. 2 za przestępstwa kwalifikowane, jeżeli taki czyn powoduje: zniszczenie lub rozległą i znaczną szkodę, która jest nieodwracalna albo długotrwała, dla ekosystemu o znacznych rozmiarach lub wartości środowiskowej, lub dla siedliska na terenie chronionym, lub rozległą i znaczną szkodę, która jest nieodwracalna albo długotrwała dla jakości powietrza, gleby lub wody.

Nie ma możliwości zapewnienia transpozycji wymogów 2024/1203 bez nowelizacji przepisów rangi ustawowej, ponieważ w polskim porządku prawnym kwestie te są regulowane na poziomie ustawowym.

Zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny

Projekt przewiduje modyfikację dyspozycji obowiązującego art. 171 k.k., zgodnie z którym penalizowane będzie, wyrabianie, przetwarzanie, gromadzenie, posiadanie, przywożenie, wywożenie, posługiwanie się lub handel – wbrew zakazowi, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom – produktem, substancją lub przyrządem wybuchowym, materiałem radioaktywnym, urządzeniem emitującym promienie jonizujące lub innym przedmiotem lub

inną substancją, która może spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia wielu osób, mienia w wielkich rozmiarach, albo może spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi, lub zniszczenie lub istotną szkodę ekosystemu albo w świecie roślinnym lub zwierzęcym. Wprowadzone zostaną również dodatkowe formy popełnienia przestępstwa: forma nieumyślna, typ kwalifikowany, w którym projektodawca, w celu zapewnienia spójności z innymi przepisami części szczególnej k.k., wprowadził także znamię ciężkiego uszczerbku na zdrowiu wielu osób, a także typ kwalifikowany względem formy nieumyślnej, zagrożony maksymalną karą przynajmniej 5 lat pozbawienia wolności, a wyróżniony ze względu na następstwo w postaci śmierci człowieka.

Poczynić w tym miejscu należy uwagę o charakterze przekrojowym. Projektodawca posłużył się występującą już dotychczas w kodeksie karnym formułą „woda, powietrze lub powierzchnia ziemi” (art. 182 § 1, art. 183 § 1, art. 184 § 1, art. 185 § 1), pomimo iż dyrektywa w przepisie art. 3 ust. 2 stosuje formułę „powietrza, gleby lub wody”. Wskazać zatem trzeba, że pojęcie „gleby” w krajowym porządku prawnym zawiera się w pojęciu „powierzchni ziemi”. Zgodnie bowiem z art. 3 pkt 25 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176 i 426) przez powierzchnię ziemi rozumie się „ukształtowanie terenu, glebę, ziemię oraz wody gruntowe”. Przepis ten w dalszej swojej treści wskazuje na rozróżnienie pomiędzy glebą i ziemią, co jednak istotne, oba te pojęcia (jak również ukształtowanie terenu i wody gruntowe) znajdują się w zakresie definicji powierzchni ziemi.

Na zasadność stosowania definicji wynikającej z art. 3 pkt 25 Prawa ochrony środowiska wskazują przedstawiciele doktryny prawa. Dlatego też zarówno w projektowanych przepisach kodeksu karnego, jak i w pozakodeksowych przepisach o charakterze prawnokarnym projektodawca zdecydował się posłużyć odwołaniem do powierzchni ziemi, nie zaś gleby.

Działania bezpośrednio ingerujące w gatunki objęte ochroną w ich środowisku naturalnym, takie jak zabijanie/niszczenie, chwywanie/zrywanie, ranienie/uszkodzenie, będą spenalizowane na podstawie zmienianego art. 181 k.k. Przepis ten zostanie także skorygowany językowo, poprzez odwołanie się do zabijania lub ranienia zwierząt, a nie niszczenia lub uszkodzenia. Czyny zabronione związane z działaniami już po usunięciu okazów chronionych ze środowiska, takie jak wchodzenie w ich posiadanie czy handel nimi, zostaną spenalizowane w znowelizowanym art. 127a ustawy o ochronie przyrody, a siedliska przyrodnicze będą podlegały ochronie prawnokarnej na mocy projektowanego art. 127b ustawy o ochronie przyrody.

W art. 181 § 2 k.k. zagrożenie karą zostanie zmienione na pozbawienie wolności od 3 miesięcy do lat 5. Ma to zapewnić spójność wewnętrzną aktu prawnego poprzez dostosowanie wymiaru kary do systematyki kar w Kodeksie karnym. Jednocześnie, zgodnie z art. 37a k.k., takie zagrożenie karą w dalszym ciągu pozwala sądowi na wymierzenie kary wolnościowej (grzywny albo ograniczenia wolności), w miejsce pozbawienia wolności.

Zmiany w art. 182 k.k. polegają na dodaniu znamienia wprowadzania do powierzchni ziemi w § 1 oraz dodanie § 1a, który obejmuje wszystkie inne przypadki zanieczyszczenia wody, powietrza lub powierzchni ziemi, to znaczy pole elektromagnetyczne, hałas lub światło. Dodana zostanie także nieumyślna forma popełnienia przestępstwa stypizowana w art. 182 § 2 k.k. oraz typ kwalifikowany stypizowany w art. 182 § 3 k.k.

W art. 183 k.k. rozszerzony zostanie katalog przesłanek bezprawnego postępowania z odpadami niebezpiecznymi określony w art. 183 § 5a k.k. Będzie on obejmował te same czynności, które zostały wskazane w art. 183 § 1 k.k. W art. 185 § 5a pozostawiono także dotychczasowe znamię porzucania odpadów niebezpiecznych w nieprzeznaczonym do tego miejscu, aby nie ograniczać zakresu kryminalizacji względem stanu dotychczasowego, co byłoby sprzeczne z założeniami dyrektywy. Jednocześnie do art. 183 § 5a k.k. wprowadzono rozróżnienie na składowanie i magazynowanie. W celu zapewnienia spójności przepisów i usunięcia obaw o niejednolity zakres kryminalizacji, odwołanie do magazynowania zostało dodane także do art. 183 § 1 k.k.

Konieczna jest także korekta wymiaru kary za czyn z art. 183 § 6 k.k. z takich samych powodów, jakie zostały przywołane w przypadku art. 181 § 2 k.k., przy czym w tym wypadku niespójność systemowa jest jeszcze większa, bowiem żaden inny przepis nie przewiduje kary w wymiarze grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 5. Wprowadzenie kary pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 nie wyeliminuje możliwości wymierzenia kary wolnościowej, która w dalszym ciągu będzie mogła zostać orzeczona na podstawie art. 37a k.k.

W celu wdrożenia art. 3 ust. 2 lit. 1 dyrektywy projekt przewiduje rozszerzenie przesłanek określonych w art. 184 § 1 k.k. poprzez rozróżnienie materiałów od substancji oraz wytwarzania od produkcji. Dodany zostanie także typ kwalifikowany do nieumyślnej formy popełnienia opisywanego czynu zabronionego, zagrożony maksymalną karą w wymiarze przynajmniej 5 lat pozbawienia wolności.

Typ kwalifikowany w zakresie odnoszącym się do art. 182 – 184 k.k. będzie, podobnie jak dotychczas, wyróżniany ze względu na wystąpienie określonego skutku, podczas gdy typ podstawowy będzie typizowany ze względu już na samo zagrożenie jego wystąpienia. Wprowadzony będzie także odrębny typ kwalifikowany, wyróżniany ze względu na analogiczne okoliczności, względem czynów stypizowanych w art. 183 § 5 i 5a (projektowany art. 185 § 1a k.k.), bowiem już w typie podstawowym są one zagrożone karą identyczną jak przewidziana w art. 185 § 1 k.k. Wprowadzanie zaś typu kwalifikowanego, który nie pociąga za sobą surowszej odpowiedzialności byłoby niezgodne z charakterem tej

instytucji prawnej.

W odniesieniu do czynów z art. 181 § 2 i 3 k.k., które nie polegają na spowodowaniu zagrożenia, a wystąpieniu określonych zdarzeń, typ kwalifikowany określony w art. 185 § 1 k.k. będzie wyróżniany ze względu na rozmiary wyrządzonego zniszczenia, przy jednoczesnym wyeliminowaniu warunku istotności wyrządzonej szkody z typu podstawowego, co spowoduje, że przesłanki popełnienia tych czynów w typie podstawowym i kwalifikowanym będą jednoznacznie rozróżnione.

Zmiana w art. 186 § 1 k.k. jest konsekwencją zmian w zakresie sankcji wprowadzonych w art. 181 § 2 oraz art. 183 § 6 k.k. i ma na celu dostosowanie tego zagrożenia do systematyki Kodeksu karnego. W tym przypadku także możliwość orzeczenia kary wolnościowej na podstawie art. 37a k.k. zostanie pozostawiona.

Zmiany w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2025 r. poz. 636, 718 i 1366 oraz z 2026 r. poz. 187 i 421)

Projekt przewiduje uzupełnienie katalogu przestępstw, w których możliwe jest zarządzenie kontroli operacyjnej, o przestępstwa z art. 171 § 1-3, 5 i 6, art. 183, art. 184 § 1, 2 i 4, art. 185 k.k. oraz z art. 36 i art. 36a ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach.

Zmiany w ustawie z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki.

Nowelizacja art. 35a ust. 1, poszerza katalog substancji zanieczyszczających o substancje wymienione w załącznikach: III (substancje szkodliwe przewożone morzem w opakowaniach), IV (ścieki ze statków) i V (odpady ze statków) do Konwencji MARPOL, których nielegalne usuwanie ze statku podlega karze. Zgodnie z dyrektywą 2005/35/WE do substancji zanieczyszczających zalicza się także pozostałości pochodzące z systemów oczyszczania gazów spalinowych, stąd konieczność uwzględnienia ich w projektowanym przepisie. Sankcja karna określona w tym przepisie w wymiarze od 3 miesięcy do lat 5 pozostaje bez zmian.

Wprowadzenie nowego art. 35b, penalizującego recykling statków, w sposób niezgodny z wymogami unijnymi (rozporządzenie 1257/2013), jest realizacją art. 3 ust. 2 lit h) dyrektywy i stanowi odpowiedź na narastający problem nielegalnego złomowania jednostek, które odbywa się z rażącym naruszeniem norm bezpieczeństwa i ochrony środowiska. Jednocześnie motyw 19 dyrektywy określa, że na mocy prawa Unii obowiązki określone w tym rozporządzeniu mają zastosowanie wyłącznie do właścicieli statków, zgodnie z definicją zawartą w tym rozporządzeniu.

Wprowadzenie typów kwalifikowanych czynów określonych w art. 35a ust. 1 i art. 35b wynika z konieczności realizacji art. 3 ust. 3 dyrektywy. Konieczność wprowadzenia karalności formy nieumyślnej wynika z kolei z art. 3 ust. 4 dyrektywy.

Zmiana w art. 36aa ust. 4 ma charakter wynikowy i związana jest z wprowadzeniem art. 35b. Czyn polegający na recyklingu statków wbrew wymogom rozporządzenia 1257/2013 będzie przestępstwem, nie zaś, jak dotychczas, deliktem administracyjnym. Zmiana ma na celu uniknięcie podwójnej karalności za to samo zachowanie.

Zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska

Projektowany art. 329a penalizuje eksploatację lub zamykanie instalacji, w której prowadzona jest działalność negatywnie oddziaływająca na środowisko lub w której przechowywane lub stosowane są niebezpieczne substancje lub mieszaniny, w sposób który może zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub może spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi lub istotne zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym albo innym ekosystemie. Typ podstawowy wprowadza karalność za działania, które stwarzają realne niebezpieczeństwo wystąpienia powyższych skutków, wobec tego możliwe będzie pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osób odpowiedzialnych za eksploatację instalacji zanim dojdzie do skutku w postaci skażenia.

Projekt przewiduje łagodniejszą odpowiedzialność dla sprawców działających nieumyślnie, gdy skutek nie nastąpił, co jest istotne w kontekście skomplikowanych procesów technologicznych.

Art. 329a ust. 3-6 wprowadza typy kwalifikowane. Przepis przewiduje surowsze kary, jeżeli w następstwie czynu skutek już nastąpił. Jeżeli skutkiem będzie zniszczenie lub rozległa szkoda dla ekosystemu, wartości środowiskowej lub dla siedliska na terenie chronionym, lub długotrwała szkoda dla jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi, sprawca będzie podlegał karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Natomiast jeżeli skutkiem będzie śmierć człowieka, sprawca będzie podlegał karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Nowy art. 329b ma na celu zwalczanie tzw. „samowoli inwestycyjnych” o dużej skali oddziaływania na środowisko. Karalne stanie się wykonywanie prac budowlanych, montowanie instalacji lub systemu lub interwencje w otoczenie naturalne i krajobraz, które podlegają ocenie oddziaływania na środowisko, bez wymaganego zezwolenia i w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub może spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi lub istotne zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym albo innym ekosystemie.

Typy kwalifikowane przewidziane w art. 329b ust. 2 i 3, zaostrożą odpowiedzialność karną w przypadku, gdy następstwem czynu będą nieodwracalne zniszczenia, rozległe lub długotrwałe szkody. Najsurowszy wymiar kary, od roku do lat 10 pozbawienia wolności, przewidziano, w sytuacji, gdy następstwem „samowoli inwestycyjnej” jest śmierć człowieka.

Zmiany w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione

pod groźbą kary

Zmiana w art. 7a u.o.p.z. przewiduje wprowadzenie jednego, wspólnego zakresu możliwej do wymierzenia kary pieniężnej dla wszystkich czynów zabronionych przeciwko środowisku. W każdym wypadku wysokość nakładanej sankcji będzie indywidualnie określana przez sąd, jej minimalna wysokość nie ulegnie zmianie, pozostając na poziomie 10.000 złotych a maksymalna wyniesie 200 000 000 złotych lub nie więcej niż 5% przychodu osiągniętego w roku obrotowym, w którym popełniono czyn zabroniony będący podstawą odpowiedzialności podmiotu zbiorowego.

Zmiana w art. 7a ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (dalej: „u.o.p.z.”) podyktowana jest implementacją art. 7 ust. 3 dyrektywy. Przepis ten już dotychczas określał wysokość kary pieniężnej możliwej do nałożenia na podmiot zbiorowy za czyn zabroniony, wymieniony w art. 16 ust. 1 pkt 8 u.o.p.z. (tj. właśnie czyny zabronione przeciwko środowisku naturalnemu), odmiennie od zasad ogólnych określonych w art. 7 u.o.p.z. Nawet jednak ta zmodyfikowana sankcja nie odpowiada wymogom dyrektywy, stąd konieczna jest interwencja ustawodawcy.

Art. 7 ust. 3 dyrektywy wprowadza wymóg, aby maksymalna wysokość możliwej do wymierzenia kary pieniężnej odpowiadała pewnym warunkom, różnicując jednocześnie wymaganą maksymalną wysokość w zależności od typu przestępstwa (art. 7 ust. 3 lit. a i b). Przenoszenie jednak tego rozróżnienia na grunt prawa krajowego nie znajduje uzasadnienia, stanowiłoby bowiem przejaw zbędnej kazuistyki. Już obecnie, w związku z koniecznością implementacji prawa unijnego, na gruncie u.o.p.z. funkcjonują dwa różne zakresy zagrożenia karą (art. 7 i 7a u.o.p.z.), niecelowe zatem byłoby jeszcze dalsze fragmentaryzowanie tych zakresów poprzez wprowadzanie rozróżnienia uzależnionego od tego, jaki rodzaj czynu zabronionego przeciwko środowisku został popełniony. Projektodawca zdecydował się zatem na wprowadzenie jednego, wspólnego zakresu dla wszystkich czynów zabronionych przeciwko środowisku, odpowiadającego surowszemu z wymaganych przez art. 7 ust. 3 dyrektywy (tj. art. 7 ust. 3 lit a). Przypomnieć należy, że w każdym wypadku wysokość nakładanej sankcji będzie indywidualnie określana przez sąd, zaś jej minimalna wysokość nie ulega zmianie, pozostając na poziomie 10.000 zł.

Jednocześnie dyrektywa daje państwom członkowskim wybór co do sposobu określenia maksymalnego wymiaru kary pieniężnej przez odwołanie do całkowitego światowego obrotu podmiotu zbiorowego w roku poprzedzającym lub przez odniesienie do określonej kwoty (motyw 33). Projektodawca zdecydował się jednak na zastosowanie obu tych przesłanek kumulatywnie według zasad ogólnych obowiązujących na gruncie ustawy, na analogicznej zasadzie, jak ma to miejsce w art. 7 u.o.p.z., tj. poprzez odwołanie do konkretnej kwoty (stanowiącej przybliżony, zaokrąglony odpowiednik wymaganej przez dyrektywę w art. 7 ust. 3 lit a kwoty 40.000.000 euro), lecz z zastrzeżeniem, że będzie to kwota nie wyższa, niż 5% przychodu osiągniętego w poprzednim roku obrotowym.

Zmiana art. 16 ust. 1 pkt 8 u.o.p.z. przewiduje odpowiedzialność podmiotów zbiorowych za czyny zabronione przeciwko środowisku o nowo wprowadzone typy przestępstw, zgodnie z wymogami art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy.

Zmiany w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody konieczne jest dodanie w art. 5 pkt 30, w którym zdefiniowano „ekosystem” jako dynamiczny zespół roślin, zwierząt, grzybów i mikroorganizmów oraz ich nieożywione środowisko, wspólnie tworzące jednostkę funkcjonalną, i obejmuje siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków i populacje gatunków. Zmiana wynika z art. 2 ust. 2 lit. c dyrektywy 2024/1203, gdyż nowelizowane przepisy odnoszą się do tego pojęcia i jednocześnie obowiązujące przepisy nie wprowadzają tego terminu. W projektowanym przepisie zaproponowano definicję zgodną z definicją zawartą w art. 2 lit. c dyrektywy 2024/1203.

Ponadto przewidziane są zmiany w rozdziale 11 - Przepisy karne - ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody z uwagi na konieczność dostosowania przepisów tej ustawy do wymogów dyrektywy nr 2024/1203, która obliguje państwa członkowskie do wprowadzenia określonych działań prawnych we wskazanych w dyrektywie obszarach, w tym surowszych kar za przestępstwa kwalifikowane.

Proponuje się zwiększenie przejrzystości oraz skuteczności egzekwowania przepisów karnych dotyczących naruszeń z zakresu CITES. Projektowane przepisy art. 127a, 128a i 128b ustawy o ochronie przyrody przewidują usunięcie warunkowości uznania danego czynu za kwalifikujący się jako czyn zabroniony, związanej z warunkami lub sposobem, mającym wpływ na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku. Obecne brzmienie ww. regulacji w ocenie służb egzekwujących przepisy CITES uniemożliwia w praktyce ich stosowanie. Ponadto, wątpliwości wzbudza ocenność znamion czynu zabronionego w aktualnym brzmieniu ww. przepisów.

Art. 127a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody który penalizować będzie działania naruszające przepisy odnoszące się do dziko występujących zwierząt, roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową. Karane będzie posiadanie, zbywanie lub oferowanie do sprzedaży chociażby jednego okazu, również nieumyślnie. Wprowadzenie przepisu wynika z treści art. 3 ust. 2 lit n dyrektywy nr 2024/1203, nakładającego obowiązek zapewnienia by te czyny objęte były penalizacją.

Dodaje się nowy art. 127b ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody penalizujący działania negatywnie oddziałujące na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 z uwagi na przepis art. 3 ust. 2 lit q dyrektywy nr 2024/1203. W przepisie określono także, że od strony podmiotowej czyn zabroniony może być popełniony umyślnie, jak i nieumyślnie.

Art. 128a ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody otrzymuje nowe brzmienie w związku z koniecznością dostosowania jego treści do art. 3 ust. 2 lit o dyrektywy nr 2024/1203. Projekt przewiduje odstąpienie od wymogu badania, czy dany czyn miał wpływ na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku. Ustawodawca zdecydował o utrzymaniu warunku karalności za handel okazami w liczbie „większej niż znikoma”. Jednocześnie zdecydował się na zmodyfikowanie przesłanki z „większej niż nieznaczna” na „większej niż znikoma”, co ma związek z koniecznością zapewnienia spójności z przepisami Kodeksu karnego.

Dodaje się nowy art. 128b ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody z uwagi na przepis art. 3 ust. 2 lit p dyrektywy nr 2024/1203. Przewiduje on kryminalizację czynów dotyczących wprowadzania, udostępniania na rynek Unii Europejskiej lub wywożenia z tego rynku towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów.

Art. 128c ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody stanowi, że jeżeli następstwem czynu określonego w art. 127a ust. 2, art. 128a ust. 2 lub art. 128b ust. 2 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Zmiany w ustawie z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach

Art. 36 ust. 1 został uzupełniony o znamię czynu zabronionego w postaci wywozu substancji stwarzającej zagrożenie, mieszaniny stwarzającej zagrożenie lub wyrobu zawierającego taką substancję lub mieszaninę. Zaproponowana kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, wynika z konieczności jej dostosowania do art. 5 ust. 2 lit d) dyrektywy. Zmiana ust. 2 tego przepisu wynika z konieczności dostosowania jego brzmienia do art. 3 ust. 2 lit c) ppkt (i) i (ii) dyrektywy, natomiast dodanie ust. 3 z konieczności wdrożenia art. 3 ust. 2 lit c) ppkt (iv), (v) i (vi) dyrektywy.

Odpowiedzialność za skutki kwalifikowane popełnienia czynów określonych w art. 36 ust. 1-3 została uregulowana w art. 36 ust. 4 i 5. W przypadku wystąpienia skutku w postaci nieodwracalnego albo długotrwałego zniszczenia ekosystemu lub nieodwracalnego albo długotrwałego zniszczenia w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub nieodwracalnego albo długotrwałego, istotnego obniżenia jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi, sprawca będzie podlegał karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Natomiast najsurowszy wymiar kary za popełnienie czynów określonych ust. 1-3, przewidziano w ust. 5. W takim przypadku, gdy następstwem będzie śmierć człowieka, sprawca będzie podlegał karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Wprowadzenie tak ukształtowanego zagrożenia karnego ma na celu zapewnienie proporcjonalności sankcji do stopnia wyrządzonej szkody oraz realizację wymogu zapewnienia kar o charakterze odstrasającym w przypadku najpoważniejszych przestępstw.

Dodawany art. 36a ust. 1 przewiduje karalność produkcji, stosowania, składowania, przywozu lub wywozu rtęci, związków rtęci, mieszanin rtęci oraz produktów z dodatkiem rtęci, wbrew przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852. W ust. 2-3 uregulowano typy kwalifikowane tego przestępstwa z uwagi na wystąpienie skutków w postaci nieodwracalnych albo długotrwałych zniszczeń w świecie roślinnym, zwierzęcym lub istotnego obniżenia jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi. Podobnie jak w innych przepisach projektu najsurowszy wymiar kary przewidziano za skutki w postaci śmierci człowieka. W ust. 4-6 tego przepisu wprowadzono karalność formy nieumyślnej.

Zmiany w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze

Zgodnie z wymogami dyrektywy, art. 176 ust. 1 P.g.g. przewiduje karalność czynu polegającego na wyrządzeniu znacznej szkody w mieniu lub poważnej szkody w środowisku, popełnionego w warunkach działania sprawcy bez wymaganej koncesji lub zatwierdzonego projektu robót geologicznych, lub z naruszeniem określonych w nich warunków, w zakresie:

- poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin albo poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- wydobywania kopalin ze złóż,
- podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji albo podziemnego składowania odpadów, albo podziemnego składowania dwutlenku węgla,

w sposób, który może zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka, może spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, lub zniszczenie lub istotną szkodę ekosystemu albo w świecie roślinnym lub zwierzęcym.

Zmiana art. 176 ust. 1 przewiduje uzupełnienie tego przepisu o znamiona podejmowania i kończenia działalności w zakresie poszukiwania zasobów naturalnych, ich wydobywania lub składowania bez wymaganych koncesji. Typy kwalifikowane (ust. 2a i 2b) zostały, podobnie jak dotychczas, wyróżniane ze względu na wystąpienie określonego skutku. Konieczność wprowadzenia karalności formy nieumyślnej w ust. 3, wynika z art. 3 ust. 4 dyrektywy. Natomiast wprowadzenie typów kwalifikowanych względem formy nieumyślnej popełnienia omawianego przestępstwa (ust. 4-5), zagrożonego maksymalną karą do 5 lat pozbawienia wolności, jak już wyżej wskazywano, stanowi wykonanie art. 5 ust. 2 lit c w zw. z art. 3 ust. 4 dyrektywy.

Zmiany w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin

W zaproponowanym art. 75c ust. 1-3 sankcji podlega wytwarzanie, konfekcjonowanie, wprowadzanie do obrotu, przemieszczenie, składowanie lub stosowanie środka ochrony roślin, który nie uzyskał zezwolenia na dopuszczenie do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej, lub produktu, który imituje środek ochrony roślin, lub podrobionego środka ochrony roślin. Podobnie jak w innych przepisach zmienianych ustaw, wyróżniono typy kwalifikowane tego przestępstwa, które zostały wyróżnione ze względu na wystąpienie określonego skutku. Nie będzie podlegał karze za przestępstwo określone w tym przepisie ten, kto wytwarza środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej w ramach prac nad nowymi środkami ochrony roślin lub przemieszcza, przechowuje taki środek w celu jego unieszkodliwienia.

Zmiany w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych

Istotna zmiana polega na wprowadzeniu przepisów karnych w odniesieniu nieprawidłowości w zakresie **fluorowanych gazów cieplarnianych**, które są szkodliwe dla ochrony środowiska i klimatu. Wdrażane przepisy mają na celu doprowadzenie do ograniczenia, a następnie usunięcia występujących nieprawidłowości w tym zakresie.

Projektowany art. 52a zawiera analogiczne rozwiązania odnoszące się do fluorowanych gazów cieplarnianych, co z kolei stanowi implementację art. 3 ust. 2 lit. t) dyrektywy.

Zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne

Projektowany art. 473a ust. 1 Prawa wodnego penalizuje takie przypadki bezprawnego poboru wód, które – ze względu na swój charakter, intensywność lub skalę – mogą powodować znaczną szkodę dla środowiska wodnego, rozumianego zgodnie z pojęciami i kryteriami wynikającymi z dyrektywy 2000/60/WE. Rozwiązanie to jest komplementarne z administracyjnoprawnym systemem ochrony wód, opartym na pozwoleniach wodnoprawnych, planach gospodarowania wodami oraz programach działań, w zakresie o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne.

W ust. 1 projektowanego art. 473a określono podstawowy typ czynu zabronionego polegający na poborze wód powierzchniowych lub wód podziemnych z naruszeniem przepisów ustawy, jeżeli działanie to może powodować znaczną szkodę dla stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych albo dla stanu ilościowego jednolitych części wód podziemnych.

Przewidziana w ust. 1 sankcja w postaci kary pozbawienia wolności do lat 3 ma charakter proporcjonalny do wagi czynu oraz pozostaje w zgodzie z systematyką sankcji karnych przewidzianych w ustawie – Prawo wodne oraz w kodeksie karnym. Ukształtowanie sankcji na tym poziomie realizuje również wymóg skuteczności, proporcjonalności i odstrasżającego charakteru sankcji karnych, o którym mowa w dyrektywie.

Wprowadzany w ust. 2 projektowanego przepisu wymóg karalności formy nieumyślnej pozostaje w zgodzie z art. 3 ust. 4 dyrektywy, który wymaga objęcia odpowiedzialnością karną również zachowań wynikających co najmniej z rażącego niedbalstwa, jeżeli mogą one prowadzić do poważnych szkód środowiskowych.

Projektowany ust. 3 art. 473a wprowadza typ kwalifikowany odnoszący się do sytuacji, w których bezprawny pobór wód nie tylko stwarza zagrożenie dla środowiska wodnego, lecz prowadzi do faktycznego wystąpienia szczególnie poważnych następstw w postaci nieodwracalnego albo długotrwałego zniszczenia ekosystemu albo nieodwracalnego albo długotrwałego istotnego obniżenia jakości elementów środowiska. Przepis ten obejmuje zatem przypadki, w których szkoda środowiskowa już się zmaterializowała i ma charakter trwały lub długofalowy, a jej skutki nie mogą zostać usunięte w drodze zwykłych działań naprawczych albo wymagają wieloletnich procesów renaturyzacyjnych.

Zmiany w ustawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych

Konieczne są zmiany w ustawie poprzez dodanie w art. 34 ust. 2a-2d określających kwalifikowany typ przestępstwa stypizowanego w art. 34 ust. 1. Projektowane ust. 2a i 2c art. 34 wprowadzają typy kwalifikowane czynów już penalizowanych w ust. 1 i 2 tego przepisu, powiązane z wystąpieniem szczególnie poważnych skutków środowiskowych, takich jak nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu, świata roślinnego lub zwierzęcego albo istotne obniżenie jakości elementów środowiska.

Natomiast projektowane ust. 2b i 2d wprowadzają kwalifikację czynu ze względu na następstwo w postaci śmierci człowieka, co pozostaje w zgodzie z art. 3 ust. 2 dyrektywy, przewidującym, że przestępstwa przeciwko środowisku, które skutkują najpoważniejszymi naruszeniami dóbr prawnych o charakterze osobistym, muszą podlegać surowszej odpowiedzialności karnej.

Wskazać należy, że wprowadzenie powyższych zmian jest konieczne z uwagi na przepisy dyrektywy nr 2024/1203, a wskazany wymiar kary jest zgodny z art. 5 ust. 2 lit b ww. dyrektywy nr 2024/1203.

Tabela poniżej przedstawia zestawienie zmian legislacyjnych. Projektowane zmiany istniejących przepisów zostały wyboldowane.

Jedn. red.	Jednostka redakcyjna dyrektywy UE	Treść dotychczasowa	Treść projektowana	Streszczenie zmian	Czy wykracza ponad wymagania minimalne?
------------	-----------------------------------	---------------------	--------------------	--------------------	---

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny

Art. 171	Art. 3 ust. 2 lit. b)	<p>§ 1. Kto, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, wyrabia, przetwarza, gromadzi, posiada, posługuje się lub handluje substancją lub przyrządem wybuchowym, materiałem radioaktywnym, urządzeniem emitującym promienie jonizujące lub innym przedmiotem lub substancją, która może spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia wielu osób albo mienia w wielkich rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.</p>	<p>§ 1. Kto, wbrew zakazowi, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, wyrabia, przetwarza, gromadzi, posiada, przywozi, wywozi, posługuje się lub handluje produktem, substancją lub przyrządem wybuchowym, materiałem radioaktywnym, urządzeniem emitującym promienie jonizujące lub innym przedmiotem, lub inną substancją, która może spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia wielu osób lub dla mienia w wielkich rozmiarach lub może spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, lub zniszczenie lub istotną szkodę ekosystemu lub w świecie roślinnym lub zwierzęcym, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8</p>	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit. b)	Nowe przepisy.	<p>§ 4. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 3 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 lat do 15.</p> <p>§ 6. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 5 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.</p>	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	W celu zachowania spójności z już obecnie obowiązującymi przepisami k.k., projektodawca obok wymaganego przez przepis dyrektywy następstwa w postaci śmierci człowieka, wprowadził także znamię ciężkiego uszczerbku na zdrowiu wielu osób. Z tych samych przyczyn zagrożenie karą za projektowany w § 4 typ kwalifikowany zostało określone jako kara pozbawienia wolności od 2 do 15 lat, pomimo iż art. 5 ust. 1 lit. a) w zw. z art. 3 ust. 2 lit b) dyrektywy wymaga, aby maksymalne zagrożenie karą było nie niższe niż 10 lat pozbawienia wolności.
	Art. 3 ust. 4	Nowy przepis.	§ 5. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 3 działa nieумыślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	Wprowadzenie formy nieумыślnej.	Nie.
Art. 181	Art. 3 ust. 2 lit n)	<p>§ 2. Kto, wbrew przepisom obowiązującym na terenie objętym ochroną, niszczy lub uszkadza rośliny, zwierzęta, grzyby lub ich siedliska, lub siedliska przyrodnicze, powodując istotną szkodę, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.</p> <p>§ 3. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto niezależnie od miejsca czynu niszczy lub uszkadza rośliny, zwierzęta, grzyby pozostające pod ochroną gatunkową lub ich siedliska, powodując istotną szkodę.</p>	<p>§ 2. Kto, wbrew przepisom obowiązującym na terenie objętym ochroną, chwyta, zabija lub rani okaz lub okazy zwierząt, niszczy, zrywa lub uszkadza okaz lub okazy roślin albo grzybów lub niszczy albo powoduje znaczne pogorszenie stanu siedliska zwierząt, roślin lub grzybów albo siedliska przyrodniczego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.</p> <p>§ 3. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto niezależnie od miejsca czynu, wbrew przepisom chwyta, zabija lub rani okaz lub okazy zwierząt, niszczy, zrywa lub uszkadza okaz lub okazy roślin albo grzybów, pozostających pod ochroną gatunkową lub niszczy albo powoduje znaczne pogorszenie stanu siedliska takich zwierząt, roślin lub grzybów.</p>	Dostosowanie zakresu znamion czynów do wymogów dyrektywy, usunięcie niespójności systemowej w zakresie zagrożenia karą.	Nie.
Art. 182	Art. 3 ust. 2 lit a)	§ 1. Kto zanieczyszcza wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi substancją albo promieniowaniem	§ 1. Kto zanieczyszcza wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi materiałem, w tym materiałem radioaktywnym,	Dostosowanie znamion czynów do terminologii	Nie.

		jonizującym w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.	substancją, w tym substancją radioaktywną , lub powoduje emisję promieniowania jonizującego – w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka, spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie lub istotną szkodę ekosystemu lub w świecie roślinnym lub zwierzęcym , podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8	zawartej w dyrektywie.	
	Art. 3 ust. 2 lit a) Motyw 15	Nowy przepis	„§ 1a. Tej samej karze podlega, kto do wody, powietrza lub powierzchni ziemi wprowadza energię, pole elektromagnetyczne, hałas lub światło, w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka, spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, lub zniszczenie lub istotną szkodę ekosystemu lub w świecie roślinnym lub zwierzęcym.	Rozszerzenie zakresu penalizacji, doprecyzowanie znamion w zakresie objętym terminem „energia” w dyrektywie.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit a)	§ 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.	§ 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 1a działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.	Dodanie § 1a do formy nieumyślnej.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit a)	Nowy przepis	§ 2a. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5	Wprowadzenie typu kwalifikowanego.	Nie.
Art. 183	Art. 3 ust. 2 lit f (ii)	§ 1. Kto wbrew przepisom składa, usuwa, przetwarza, zbiera, unieszkodliwia, transportuje odpady lub substancje albo dokonuje odzysku odpadów lub substancji w takich warunkach lub w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.	§ 1. Kto wbrew przepisom składa, magazynuje , usuwa, przetwarza, zbiera, unieszkodliwia, transportuje odpady lub substancje albo dokonuje odzysku odpadów lub substancji w takich warunkach lub w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka, spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, lub zniszczenie lub istotną szkodę ekosystemu lub w świecie roślinnym lub zwierzęcym, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit g)	Nowy przepis	§ 4a. Kto transportuje odpady wbrew przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2024/1157, w ilości większej niż znikoma, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit f (ii)	§ 5a. Karze określonej w § 5 podlega, kto porzuca odpady niebezpieczne w miejscu nieprzeznaczonym do ich składowania lub magazynowania.	§ 5a. Karze określonej w § 5 podlega, kto wbrew przepisom porzuca, składa, magazynuje, usuwa, przetwarza, zbiera, unieszkodliwia lub transportuje odpady niebezpieczne albo porzuca odpady niebezpieczne w miejscu nieprzeznaczonym do ich składowania lub magazynowania.	Rozszerzenie zakresu penalizacji, zgodnie ze zmianami w art. 183 § 1 k.k..	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit f (ii) Art. 3 ust. 2 lit g)	§ 6. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1-5a działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 5.	§ 6. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1-5a działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 .	Usunięcie niespójności systemowej w zakresie zagrożenia karą.	Nie.
Art. 184	Art. 3 ust. 2 lit l)	§ 1. Kto wyrabia, przetwarza, transportuje, przywozi z zagranicy, wywozi za granicę, gromadzi, składa, przechowuje, posiada, wykorzystuje, posługuje się, usuwa, porzuca lub pozostawia bez właściwego zabezpieczenia materiał jądrowy albo inne źródło promieniowania jonizującego, w takich warunkach lub w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować	„§ 1. Kto wyrabia, produkuje , przetwarza, transportuje, przywozi z zagranicy, wywozi za granicę, gromadzi, składa, przechowuje, posiada, wykorzystuje, posługuje się, usuwa, porzuca lub pozostawia bez właściwego zabezpieczenia materiał jądrowy, materiał promieniotwórczy, substancję promieniotwórczą albo inne źródło promieniowania jonizującego lub posługuje się nimi , w takich warunkach lub w taki sposób, że	Rozszerzenie zakresu penalizacji, zmiana zagrożenia karą.	Nie.

		istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	może to zagrazić życiu lub zdrowiu człowieka, spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, lub zniszczenie lub istotną szkodę ekosystemu lub w świecie roślinnym lub zwierzęcym, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.		
	Art. 3 ust. 2 lit l)	Nowy przepis.	§ 4. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 3 jest śmierć człowieka sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Wprowadzenie typu kwalifikowanego.	Nie.
Art. 185	Art. 3 ust. 3	§ 1. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1 lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach lub istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.	„§ 1. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 181 § 2 lub 3 , art. 182 § 1, 1a lub 3, art. 183 § 1, 3 lub 4a lub w art. 184 § 1 lub 2 jest zniszczenie lub istotna szkoda ekosystemu lub w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.	Rozszerzenie zakresu stosowania typu kwalifikowanego.	Nie.
	Art. 3 ust. 3	Nowy przepis	§ 1a. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 183 § 5 lub 5a jest zniszczenie lub istotna szkoda ekosystemu lub w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.	Wprowadzenie typu kwalifikowanego.	Nie.
	Art. 3 ust. 3	§ 2. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1 lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest ciężki uszczerbek na zdrowiu człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1 lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 3 do 20.	„§ 2. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1, 1a lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest ciężki uszczerbek na zdrowiu człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1, 1a lub 3, art. 183 § 1, 3, 5 lub 5a lub w art. 184 § 1 lub 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 3 do 20.	Rozszerzenie zakresu stosowania typu kwalifikowanego.	Nie.
Art. 186	Art. 3 ust. 2 lit n) Art. 3 ust. 2 lit f (ii) Art. 3 ust. 2 lit g)	§ 1. Kto wbrew obowiązkowi nie utrzymuje w należytym stanie lub nie używa urządzeń zabezpieczających wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi przed zanieczyszczeniem lub urządzeń zabezpieczających przed skażeniem promieniotwórczym lub promieniowaniem jonizującym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	§ 1. Kto wbrew obowiązkowi nie utrzymuje w należytym stanie lub nie używa urządzeń zabezpieczających wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi przed zanieczyszczeniem lub urządzeń zabezpieczających przed skażeniem promieniotwórczym lub promieniowaniem jonizującym, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Zmiana zagrożenia karą w wyniku zmian w zakresie sankcji wprowadzonych w art. 181 § 2 oraz art. 183 § 6 k.k.	Konieczność dostosowania zagrożenia do siatki kar stosowanej w Kodeksie karnym.
Ustawa z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki					
Art. 35a	Art. 3 ust 2 lit. i)	1. Kto usuwa ze statku substancje objęte załącznikami I (olej) i II (szkodliwe substancje ciekłe) do Konwencji MARPOL w takiej ilości lub takiej postaci, że może to doprowadzić do pogorszenia jakości wody, zagrażać życiu lub zdrowiu wielu osób lub spowodować zniszczenie fauny i flory morskiej w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	1. Kto usuwa ze statku substancje objęte załącznikami: I (oleje), II (szkodliwe substancje ciekłe przewożone luzem), III (substancje szkodliwe przewożone morzem w opakowaniach), IV (ścieki ze statków) i V (odpady ze statków) do Konwencji MARPOL lub pozostałości pochodzące z systemów oczyszczania gazów spalinowych, o których mowa w art. 2 dyrektywy 2005/35/WE , w takiej ilości lub takiej postaci, że może to doprowadzić do pogorszenia jakości wody, zagrażać życiu lub zdrowiu wielu osób lub spowodować rozległe szkody lub zniszczenie w środowisku morskim , podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
Art. 35b	Art. 3 ust. 2 lit h)	Nowy przepis	Kto prowadzi recykling statków objętych rozporządzeniem 1257/2013, jeżeli taki czyn nie jest zgodny z wymogami, o których mowa w art. 6 ust. 2 lit. a) tego rozporządzenia, podlega karze pozbawienia wolności od	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.

			3 miesięcy do lat 5.		
Art. 35c	Art. 3 ust 2 lit. i)	Nowy przepis	1. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 35a ust. 1 lub art. 35b jest zniszczenie lub rozległa szkoda dla ekosystemu, wartości środowiskowej lub dla siedliska na terenie chronionym, lub długotrwała szkoda dla jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 2. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 35a ust. 2 jest zniszczenie lub rozległa szkoda dla ekosystemu, wartości środowiskowej lub dla siedliska na terenie chronionym, lub długotrwała szkoda dla jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3	Wprowadzenie typu kwalifikowanego.	Nie.
Art. 36aa	Art. 3 ust. 2 lit h)	4. Jeżeli armator statku objętego rozporządzeniem 1257/2013 eksploatuje statek bez ważnego świadectwa inwentaryzacji, o którym mowa w art. 9 rozporządzenia 1257/2013, lub kieruje statek do zakładu recyklingu, który nie znajduje się w europejskim wykazie zakładów recyklingu statków, o którym mowa w art. 16 rozporządzenia 1257/2013 , podlega karze pieniężnej do wysokości 600 000 SDR.	4. Jeżeli armator statku objętego rozporządzeniem 1257/2013 eksploatuje statek bez ważnego świadectwa inwentaryzacji, o którym mowa w art. 9 rozporządzenia 1257/2013, podlega karze pieniężnej do wysokości 600 000 SDR.	Zmiana wynikająca z wprowadzenia art. 35b, który obejmuje czyn polegający na recyklingu statków wbrew wymogom rozporządzenia 1257/2013.	Nie.
Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska					
Art. 329a	Art. 3 ust 2 lit e), j) i k)	Nowe przepisy	1. Kto eksploatuje lub zamyka instalację – w której prowadzona jest działalność negatywnie oddziaływająca na środowisko lub w której przechowywane lub stosowane są niebezpieczne substancje lub mieszaniny – w sposób, który może zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub może spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub istotne zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym albo innym ekosystemie, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 4	Nowy przepis.	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	Wprowadzenie formy nieumyślnej.	Nie.
	Art. 3 ust 2 lit e), j) i k)	Nowe przepisy.	3. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest zniszczenie lub rozległa szkoda dla ekosystemu, wartości środowiskowej lub dla siedliska na terenie chronionym, lub długotrwała szkoda dla jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 4. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. 5. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 2 jest zniszczenie lub rozległa szkoda dla ekosystemu, wartości środowiskowej lub dla siedliska na terenie chronionym, lub długotrwała szkoda dla jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. 6. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 2 jest śmierć	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.

			człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.		
Art. 329b	Art. 3 ust 2 lit e), j) i k)	Nowy przepis	1. Kto wykonuje prace budowlane, montuje instalacje lub systemy lub realizuje interwencje w otoczeniu naturalnym i krajobrazie, które podlegają ocenie oddziaływania na środowisko, bez wymaganego zezwolenia i w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub może spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub istotne zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym albo innym ekosystemie, podlega karze od 3 miesięcy do lat 5.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust 2 lit e), j) i k)	Nowe przepisy.	2. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest zniszczenie lub rozległa szkoda dla ekosystemu, wartości środowiskowej lub dla siedliska na terenie chronionym, lub długotrwała szkoda dla jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.
Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary					
Art. 7a	Art. 7 ust 3	W przypadku określonym w art. 4a wobec podmiotu zbiorowego sąd orzeka karę pieniężną w wysokości od 10 000 do 5 000 000 złotych.	W przypadku określonym w art. 4a wobec podmiotu zbiorowego sąd orzeka karę pieniężną w wysokości od 10 000 do 200 000 000 złotych, nie wyższą jednak niż 5% przychodu osiągniętego w roku obrotowym, w którym popełniono czyn zabroniony będący podstawą odpowiedzialności podmiotu zbiorowego.	Zmiana zagrożenia karą.	Nie.
Art. 16	Art. 6 ust. 1 i 2	8) przeciwko środowisku, określone w: a) rozdziale XXII Kodeksu karnego, b) art. 31-34 ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz.U. z 2022 r. poz. 1816), c) (uchylona) d) art. 58-61 i art. 64 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz.U. z 2022 r. poz. 546), e) art. 37b ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 416), f) art. 127a i art. 128a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478), g) art. 52 i art. 53 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2065), h) art. 35a ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki (Dz.U. z 2023 r. poz. 1072 oraz z 2024 r. poz. 834);	8) przeciwko środowisku, określone w: a) art. 171 oraz rozdziale XXII Kodeksu karnego, b) art. 31–34, art. 36 i art. 36a ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1816), d) art. 58–61 i art. 64 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2022 r. poz. 546), e) art. 37b ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416), f) art. 127a– art.128c ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 i 426), g) art. 52, art. 52a i art. 53 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2065 oraz z 2025 r. poz. 1863), h) art. 35a i art. 35b ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki (Dz. U. z 2024 r. poz. 1786), i) art. 329a i 329b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, j) art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2026 r. poz. 69), k) art. 75c ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2024 r. poz. 630 oraz z 2025 r. poz. 1168, 1697 i 1709), l) art. 473a ustawy z dnia 20	Rozszerzenie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione przeciwko środowisku, o nowo wprowadzone typy przestępstw.	Nie.

			lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960 i 1535 oraz z 2026 r. poz. 445), m) art. 34 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589 oraz z 2025 r. poz. 1795).		
Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody					
Art. 5	Motyw 13	Nowy przepis.	30) ekosystem – dynamiczny zespół roślin, zwierząt, grzybów i mikroorganizmów oraz ich nieożywione środowisko, wspólnie tworzące jednostkę funkcjonalną, i obejmuje siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków i populacje gatunków.	Nowa definicja ekosystemu.	Nie.
Art. 127a	Art. 3 ust. 2 lit n)	1. Kto, wbrew przepisom ustawy, wchodzi w posiadanie okazów roślin, zwierząt, grzybów objętych ochroną gatunkową w liczbie większej niż nieznaczna, w takich warunkach lub w taki sposób, że ma to wpływ na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	1. Kto, wbrew przepisom, wchodzi w posiadanie okazu lub okazów roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit n)	Nowy przepis.	1a. Tej samej karze podlega kto wbrew przepisom zbywa lub oferuje do sprzedaży okaz lub okazy roślin, zwierząt, grzybów objętych ochroną gatunkową.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 4	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 lub 1a działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	Rozszerzenie zakresu formy nieumyślnej.	Nie.
Art. 127b	Art. 3 ust. 2 lit q)	Nowy przepis.	1. Kto płoszy lub niepokoi gatunki zwierząt wymienione w załączniku II lit. a) do dyrektywy 92/43/EWG na obszarze chronionym, jeśli zagraża to albo może zagrażać tym zwierzętom, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 4	Nowy przepis.	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.	Wprowadzenie formy nieumyślnej.	Nie.
Art. 128a	Art. 3 ust. 2 lit o)	1. Kto handluje okazami gatunku podlegającego ochronie na podstawie przepisów rozporządzenia Rady 338/97, w liczbie większej niż nieznaczna, w takich warunkach lub w taki sposób, że ma to wpływ na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	1. Kto handluje lub przywozi z zagranicy okaz lub okazy gatunków podlegających ochronie na podstawie przepisów rozporządzenia Rady 338/97, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
Art. 128b	Art. 3 ust 2 lit. p)	Nowy przepis.	1. Kto wprowadza na rynek Unii Europejskiej lub udostępnia na tym rynku lub wywozi z tego rynku towary lub produkty z naruszeniem zakazu określonego w art. 3 rozporządzenia (UE) 2023/1115, w liczbie większej niż znikoma, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 4	Nowy przepis.	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	Wprowadzenie formy nieumyślnej.	Nie.
Art. 128c	Art. 3 ust. 2 lit n), o), q) i p)	Nowy przepis.	1. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 127a ust. 1 lub 1a, art. 127b ust. 1, art. 128a ust. 1 lub art. 128b ust. 1 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.

	Art. 3 ust. 4	Nowy przepis.	2. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 127a ust. 2, art. 128a ust. 2 lub art. 128b ust. 2 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	Wprowadzenie typów kwalifikowanych czynów nieumyślnych.	Nie.
Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach					
Art. 36	art. 5 ust. 2 lit d)	1. Kto wbrew ograniczeniom określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 produkuje, wprowadza do obrotu lub stosuje substancję stwarzającą zagrożenie, mieszaninę stwarzającą zagrożenie lub wyrób zawierający taką substancję lub mieszaninę, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 2.	1. Kto wbrew ograniczeniom określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 produkuje, wprowadza do obrotu, wywozi lub stosuje substancję stwarzającą zagrożenie, mieszaninę stwarzającą zagrożenie lub wyrób zawierający taką substancję lub mieszaninę, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Zmiana zagrożenia karą.	Nie.
	art. 3 ust. 2 lit c) ppkt (i) i (ii)	2. Tej samej karze podlega, kto wbrew przepisom art. 67 rozporządzenia nr 1907/2006 produkuje, wprowadza do obrotu lub stosuje substancję, w jej postaci własnej, jako składnik mieszaniny lub w wyrobie, w stosunku do której w załączniku XVII do tego rozporządzenia zostało określone ograniczenie, albo czyni to wbrew ograniczeniu ustalonym w tym załączniku lub w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy.	2. Tej samej karze podlega, kto wbrew przepisom tytułu VII i VIII rozporządzenia nr 1907/2006 produkuje, wprowadza do obrotu, wywozi lub stosuje substancję – w jej postaci własnej, jako składnik mieszaniny lub w wyrobie – w stosunku do której w załączniku XVII do tego rozporządzenia zostało określone ograniczenie, albo czyni to wbrew ograniczeniu ustalonym w tym załączniku lub w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	art. 3 ust. 2 lit c) ppkt (iv), (v) i (vi)	Nowy przepis.	3. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto produkuje, wprowadza do obrotu, wywozi lub stosuje substancję stwarzającą zagrożenie, mieszaninę stwarzającą zagrożenie lub wyrób zawierający taką substancję lub mieszaninę, wbrew przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 lub wymienioną w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1021.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit c) (i), (ii), (iv)-(vi)	Nowy przepis.	4. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1–3 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 5. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1–3 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.
	Art. 3 ust. 4	Nowy przepis.	6. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1–3 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	Wprowadzenie formy nieumyślnej.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit c) (i), (ii), (iv)-(vi)	Nowy przepis.	7. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 6 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca	Wprowadzenie typów kwalifikowanych czynów nieumyślnych.	Nie.

			podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. 8. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 6 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.		
Art. 36a	Art. 3 ust. 2 lit. d)	Nowy przepis.	1. Kto produkuje, stosuje, składa, przywozi lub wywozi rtęć, związki rtęci, mieszaniny rtęci lub produkty z dodatkiem rtęci wbrew przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit. d)	Nowy przepis.	2. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.
	Art. 3 ust. 4	Nowy przepis.	4. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	Wprowadzenie formy nieumyślnej.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit. d)	Nowy przepis.	5. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 4 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. 6. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 4 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Wprowadzenie typów kwalifikowanych czynów nieumyślnych.	Nie.
Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze					
Art. 176	Art. 3 ust. 2 lit k)	1. Kto bez wymaganej koncesji lub bez zatwierdzonego projektu robót geologicznych lub z naruszeniem określonych w nich warunków, wykonując działalność w zakresie: 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin albo poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, 2) wydobywania kopalin ze złóż, 3) podziemnego bezbiornikowego magazynowania substancji albo podziemnego składowania odpadów, albo podziemnego składowania dwutlenku węgla, wyrządza znaczną szkodę w mieniu lub poważną szkodę w środowisku, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	1. Kto bez wymaganej koncesji lub zatwierdzonego projektu robót geologicznych lub z naruszeniem określonych w nich warunków, podejmując, wykonując lub kończąc działalność w zakresie: 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin albo poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla; 2) wydobywania kopalin ze złóż; 3) podziemnego bezbiornikowego magazynowania substancji albo podziemnego składowania odpadów, albo podziemnego składowania dwutlenku węgla; czyni to w sposób, który może zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka, spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie lub istotną szkodę ekosystemu lub w świecie roślinnym lub zwierzęcym, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit k)	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 spowodował bezpośrednie niebezpieczeństwo znacznej szkody w mieniu lub poważnej szkody w środowisku,	Przepis uchylony.	Przepis uchylony.	Nie.

		podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 2.			
	Art. 3 ust. 2 lit k)	Nowe przepisy.	2a. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 2b. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.
	Art. 3 ust. 4	3. Jeżeli sprawca nieumyślnie dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub 2 , podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do roku.	3. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 2 .	Wprowadzenie formy nieumyślnej.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit k)	Nowe przepisy.	4. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 3 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. 5. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 3 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5	Wprowadzenie typów kwalifikowanych czynów nieumyślnych.	Nie.

Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin

Art. 75c	Art. 3 ust. 2 lit c) ppkt (iii)	1. Kto wytwarza, konfekcjonuje lub wprowadza do obrotu środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej ani państwie trzecim , lub produkt, który imituje środek ochrony roślin, lub podrobiony środek ochrony roślin, podlega grzywnie lub karze ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 3. 2. Kto przemieszcza lub składa środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej ani państwie trzecim , lub produkt, który imituje środek ochrony roślin, lub podrobiony środek ochrony roślin, podlega grzywnie lub karze ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2. 3. Kto stosuje środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej ani państwie trzecim , lub produkt, który imituje środek ochrony roślin, lub podrobiony środek ochrony roślin, podlega grzywnie.	1. Kto wytwarza, konfekcjonuje lub wprowadza do obrotu środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej, lub produkt, który imituje środek ochrony roślin, lub podrobiony środek ochrony roślin, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 . 2. Tej samej karze podlega, kto przemieszcza lub składa środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej, lub produkt, który imituje środek ochrony roślin, lub podrobiony środek ochrony roślin. 3. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto stosuje środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej, lub produkt, który imituje środek ochrony roślin, lub podrobiony środek ochrony roślin	Rozszerzenie zakresu penalizacji, zmiana zagrożenia karą.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit c) ppkt (iii)	Nowe przepisy.	3a. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1–3 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 3b. Jeżeli następstwem czynu	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.

			określonego w ust. 1-3 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. 3c. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1-3 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. 3d. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 3c jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. 3e. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 3c jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.		
Art. 3 ust. 2 lit c) ppkt (iii)	4. Karze, o której mowa w ust. 1-3, nie podlega ten, kto wytwarza środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej ani państwie trzecim , w ramach prac nad nowymi środkami ochrony roślin. 5. Karze, o której mowa w ust. 2, nie podlega ten, kto: 1) przemieszcza lub przechowuje środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej ani państwie trzecim , w celu jego unieszkodliwienia; 2) przechowuje środki ochrony roślin, o których mowa w art. 25 ust. 3 pkt 3.	4. Karze, o której mowa w ust. 1- 3e , nie podlega ten, kto wytwarza środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w ramach prac nad nowymi środkami ochrony roślin. 5. Karze, o której mowa w ust. 2 lub ust. 3c , nie podlega ten, kto: 1) przemieszcza lub przechowuje środek ochrony roślin, który nie został dopuszczony do stosowania w żadnym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w celu jego unieszkodliwienia; 2) przechowuje środki ochrony roślin, o których mowa w art. 25 ust. 3 pkt 3.	Rozszerzenie zakresu stosowania kontratypu.	Nie.	
Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych					
Art. 52	Art. 3 ust. 2 lit s)	1. Kto, wbrew zakazom lub bez dochowania warunków, o których mowa w art. 4-13, art. 15, art. 17, art. 20 i art. 24 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, produkuje, przywozi, wywozi, wprowadza do obrotu lub stosuje substancje zubożające warstwę ozonową lub produkty i urządzenia zawierające substancje kontrolowane lub od nich uzależnione, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	1. Kto, wbrew zakazom lub bez dochowania warunków, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/590, produkuje, przywozi, wywozi, wprowadza do obrotu, stosuje, wykorzystuje lub uwalnia substancje zubożające warstwę ozonową lub produkty i urządzenia zawierające substancje zubożające warstwę ozonową lub od nich uzależnione, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 .	Rozszerzenie zakresu penalizacji, zmiana zagrożenia karą.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit s)	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 .	Zmiana zagrożenia karą.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit s)	Nowe przepisy.	3. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 4. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 2 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.

Art. 52a	Art. 3 ust. 2 lit t)	Nowy przepis.	1. Kto, wbrew zakazom lub bez dochowania warunków, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/573, produkuje, przywozi, wywozi, wprowadza do obrotu, stosuje, wykorzystuje lub uwalnia fluorowane gazy cieplarniane lub produkty i urządzenia zawierające fluorowane gazy cieplarniane lub od nich uzależnione, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 4	Nowy przepis.	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	Wprowadzenie formy nieumyślnej.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit t)	Nowy przepis.	3. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 4. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 2 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.
Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne					
Art. 473a	Art. 3 ust. 2 lit. m)	Nowy przepis.	1. Kto wbrew przepisom pobiera wody powierzchniowe lub wody podziemne w sposób, który może powodować znaczną szkodę dla stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych lub dla stanu ilościowego jednolitych części wód podziemnych, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	Rozszerzenie zakresu penalizacji.	Nie.
	Art. 3 ust. 4	Nowy przepis.	2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.	Wprowadzenie formy nieumyślnej.	Nie.
	Art. 3 ust. 2 lit. m)	Nowy przepis.	3. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.	Wprowadzenie typu kwalifikowanego.	Nie.
Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych					
Art. 34	Art. 3 ust. 2 lit r lit (i) i (ii)	Nowe przepisy.	2a. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. 2b. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. 2c. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 2 jest nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalne albo długotrwałe zniszczenie w świecie	Wprowadzenie typów kwalifikowanych.	Nie.

			roślinnym lub zwierzęcym, lub nieodwracalne albo długotrwałe istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. 2d. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 2 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	
--	--	--	---	--

Proponowane sankcje zostały ukształtowane tak, aby wypełniały wymogi minimalne dyrektywy, ale jednocześnie nie ingerowały szerzej w system prawa krajowego, niż jest to niezbędne do zapewnienia zgodności z prawem Unii, jednocześnie zapewniając wewnętrzną spójność tego systemu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Zgodnie z art. 28 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1203 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i zastępującej dyrektywy 2008/99/WE i 2009/123/WE, państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 21 maja 2026 r. Proces wdrażania dyrektywy w poszczególnych państwach członkowskich polega przede wszystkim na zmianie/doprecyzowaniu przepisów prawa karnego i administracyjnego dotyczących ochrony środowiska.

Obecnie poszczególne państwa członkowskie pracują nad implementacją. Z informacji uzyskanych ze strony Unii Europejskiej EUR-Lex² wynika, że dwa państwa członkowskie Czechy i Rumunia wskazały krajowe środki transpozycji.

Czechy

Z informacji zamieszczonych na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Czeskiej aktualizowanych w dniu 1 stycznia 2026 r. wynika, że Ministerstwo skierowało projekt ustawy o zmianie ustawy nr 40/2009 - Kodeks karny do uzgodnień międzyresortowych. Projekt tej ustawy zapewnia wdrożenie dyrektywy nr 2024/1203 i w tym celu kompleksowo nowelizuje przepisy kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko środowisku. Zgodnie z wymogami dyrektywy 2024/1203, istniejące przestępstwa przeciwko środowisku zawarte w części szczególnej czeskiego kodeksu karnego ulegają przeformułowaniu, a także wprowadzane są nowe rodzaje przestępstw. Istotną zmianą jest ustanowienie kar za najpoważniejsze formy szkód w środowisku, tj. czyny o katastrofalnych skutkach dla środowiska. Zgodnie z wymogami dyrektywy, kary za przestępstwa przeciwko środowisku ulegną znacznemu zaostrzeniu, w tym za czyny popełnione z rażącego niedbalstwa. Planuje się, że ustawa ta wejdzie w życie 1 lipca 2026 r.³

Nowelizacja czeskiego kodeksu karnego pod względem zakresu jest to obszerna nowelizacja. Dotyczy ona kilkudziesięciu przepisów czeskiego kodeksu karnego, wprowadza nowe okoliczności faktyczne i wyższe kary oraz kompleksowo transponuje dyrektywę UE. Wprowadza nowe przestępstwa, takie jak niedozwolony recykling statków, postępowanie z substancjami niebezpiecznymi czy eksploatacja instalacji zagrażających środowisku. Istotną zmianą jest ustanowienie przestępstwa poważnej szkody w środowisku, zwanego „ekobójstwem”, które dotyczy rozległych lub trwałych szkód ekologicznych. Jednocześnie zaostrzono kary i dodano odpowiedzialność za rażące zaniedbanie. Nowelizacja ma na celu wzmocnienie ochrony środowiska i umożliwienie skuteczniejszego karania za poważne przestępstwa przeciwko środowisku⁴.

Niemcy

17 października 2025 r. Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucher – BMJV) opublikowało projekt ustawy w sprawie wdrożenia dyrektywy UE dotyczącej ochrony środowiska poprzez prawo karne (Dyrektywa (UE) 2024/1203).

Niemiecki kodeks karny w dużej mierze już obejmuje nowe wymagania dyrektywy UE. Częściej karalne będą działania, które z zasady mogą skutkować naruszeniem prawa ochrony środowiska. Przestępstwa, które obecnie w niemieckim prawie karnym są nadal uznawane za przestępstwa stwarzające konkretne zagrożenie (np. § 325a ust. 2, § 327 ust. 2, § 328 ust. 3 ust. 1 i § 3 ust. 2 kodeksu karnego), będą w przyszłości klasyfikowane jako przestępstwa stwarzające potencjalne zagrożenie (przestępstwa nadające się do spowodowania zagrożenia). W definicji przestępstwa decydujące znaczenie będzie miała jedynie zdolność czynu do spowodowania określonych zagrożeń. Wystąpienie konkretnego zagrożenia nie będzie już częścią ustawowej definicji przestępstwa.

Minimalny próg maksymalnych kar określony w dyrektywie UE (art. 5 (2)) w pewnych przypadkach będzie skutkował podwyższeniem górnych limitów kar w prawie niemieckim (na przykład w art. 326 (3), 327 (2) i 330 (2) Kodeksu

² [Dyrektywa - UE - 2024/1203 - PL - EUR-Lex](#); dostęp na dzień 6 lutego 2026 r.

³ <https://msp.gov.cz/web/msp/pravni-predpisy-v-legislativnim-procesu>

⁴ <https://www.zakonyprolidi.cz/monitor/8160777.htm>

karnego).

Wymagania nowej dyrektywy UE będą również prowadzić do istotnych zmian w minimalnych karach. Powstanie rozszerzona odpowiedzialność karna za wprowadzanie do obrotu niektórych produktów szkodliwych dla środowiska. Chociaż istniejący artykuł 324 Kodeksu karnego (zanieczyszczenie wód) oraz artykuł 324a Kodeksu karnego (zanieczyszczenie powierzchni ziemi) już obejmują wprowadzanie do obrotu produktów szkodliwych dla środowiska jako czyny karalne z uwagi na ich szerokie brzmienie, artykuł 325 Kodeksu karnego (zanieczyszczenie powietrza) ma zostać kompleksowo zrewidowany. Obecne zwolnienie dla pojazdów silnikowych, pojazdów szynowych, statków powietrznych i wodnych zostanie zniesione. Oznacza to, że naruszenia wymogów regulacyjnych dotyczących emisji do powietrza, w tym w sektorze transportu, będą stanowić przestępstwa.

Aby wdrożyć dyrektywę UE, projekt ustawy przewiduje również szereg zmian w przepisach prawa karnego wtórnego, na przykład w niemieckiej ustawie federalnej o ochronie przyrody (Bundesnaturschutzgesetz), niemieckiej ustawie federalnej o łowiectwie (Bundesjagdgesetz), niemieckiej ustawie o przemieszczaniu odpadów (Abfallverbringungsgesetz), niemieckiej ustawie o ochronie roślin (Pflanzenschutzgesetz), niemieckiej ustawie o substancjach chemicznych (Chemikaliengesetz) i różnych przepisach wykonawczych.

Maksymalna grzywna dla osób prawnych i stowarzyszeń osób fizycznych na podstawie § 30 ust. 2 zdanie pierwsze niemieckiej ustawy o wykroczeniach administracyjnych (Ordnungswidrigkeitengesetz – OWiG) ma zostać zwiększona do 40 mln euro (z obecnych 10 mln euro) za przestępstwa umyślne i do 20 mln euro (z 5 mln euro) za przestępstwa nieumyślne. W przypadku wykroczenia administracyjnego, maksymalna grzywna będzie nadal ustalana na podstawie maksymalnej grzywny nałożonej za to wykroczenie.⁵

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Przedsiębiorstwa wykorzystujące F-gazy, SZWO	19 000	Rejestr certyfikowanych przedsiębiorców, wydanych, zawieszonych, odwieszonych lub cofniętych certyfikatów i ich wtórników	Ograniczenie nieprawidłowości
Przedsiębiorcy wykorzystujące F-gazy, SZWO	64 000	Rejestr certyfikatów dla personelu	Ograniczenie nieprawidłowości
Organy kontrole na terenie całego kraju	WIOŚ – 16 IOŚ – 1 Organy celne – 16 +1 Policja – 16+1	Strony gov.pl	Realizacja działań kontrolnych
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	1	-	Umożliwienie efektywnego ścigania przestępstw przeciwko środowisku określonych w Kodeksie karnym oraz wykroczeń, określonych w przepisach odrębnych. Dostęp do danych zgromadzonych w Systemie Poboru Opłaty Elektronicznej KAS.
Wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska	16	-	Umożliwienie efektywnego ścigania przestępstw przeciwko środowisku określonych w Kodeksie karnym oraz wykroczeń, określonych w przepisach odrębnych. Dostęp do danych zgromadzonych w Systemie Poboru Opłaty Elektronicznej KAS.
Podmioty podlegające kontroli dokonywanej przez IOŚ	171 448	Ewidencja IOŚ (stan na 31.12.2023 r.)	Możliwość ponoszenia odpowiedzialności karnej na skutek wykrycia nieprawidłowości przez IOŚ.
Służba Więzienna	1	Ministerstwo Sprawiedliwości	Możliwe zwiększenie liczby osadzonych, w związku z wprowadzeniem nowych typów czynów zabronionych i określeniem sankcji karnej za ich popełnienie.

⁵ Na podstawie: <https://www.noerr.com/en/insights/draft-bill-published-on-implementation-of-eu-directive-on-the-protection-of-the-environment-through-criminal-law>

Sądy powszechne	sądy rejonowe – 319 sądy okręgowe – 47 sądy apelacyjne – 11	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana liczby spraw wpływających dotyczących wykroczeń i przestępstw przeciwko środowisku.
Jednostki organizacyjne prokuratury	11 prokuratur regionalnych 46 prokuratur okręgowych 358 prokuratur rejonowych	Ministerstwo Sprawiedliwości	<p>Wprowadzenie nowych form popełnienia niektórych przestępstw; wprowadzenie karalności formy nieumyślnej niektórych przestępstw przeciwko środowisku oraz dodanie typu kwalifikowanego do nieumyślnej formy popełnienia tych czynów zabronionych</p> <p>Uzupełnienie znamion niektórych przestępstw przeciwko środowisku.</p> <p>Dostosowanie sankcji karnych do wymogów dyrektywy.</p> <p>Rozszerzenie katalogu czynów zabronionych, za które odpowiedzialność ponoszą podmioty zbiorowe.</p> <p>Dostosowanie przewidzianego w przepisach art. 181 par. 2 k.k. oraz w art. 183 par. 6 k.k. wymiaru kary do systematyki kar w kodeksie karym i wprowadzenie kary od 3 miesięcy do 5 lat pozbawienia wolności.</p> <p>Wprowadzenie nowego przepisu penalizującego recykling statków w sposób niezgodny z wymogami unijnymi.</p> <p>Wprowadzenie przepisu penalizującego eksploatację lub zamykanie instalacji, w której prowadzona jest działalność negatywnie oddziałująca na środowisko lub w której przechowywane lub stosowane są niebezpieczne substancje lub mieszaniny w sposób, który może zagrażać życiu lub zdrowiu człowieka lub może powodować istotne obniżanie jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi lub istotne zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym albo w innym ekosystemie. Przewidzenie typów kwalifikowanych.</p> <p>Wprowadzenie przepisu penalizującego tzw. „samowole inwestycyjne” o dużej skali oddziaływania na środowisko oraz przewidzenie typów kwalifikowanych.</p> <p>Wprowadzenie przepisu penalizującego bezprawną pobór wód powierzchniowych lub wód podziemnych, jeżeli powoduje to określony skutek (szkodę).</p>
Policja	1	Informacja ogólnodostępna	Odstąpienie od wymogu badania wpływu wejścia w posiadanie okazów roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku; istotny będzie fakt nielegalnego wejścia w posiadanie okazu lub okazów (wystarczy jeden)

			<p>roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową.</p> <p>Odstąpienie od wymogu badania wpływu handlu okazami gatunku podlegającego ochronie na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku – karalność za sam handel okazami w liczbie większej niż znikoma.</p> <p>Uzupełnienie katalogu przestępstw, w których możliwe jest zarządzanie kontroli operacyjnej.</p>
Obywatele	37 351 (stan na listopad 2025 r.)	Główny Urząd Statystyczny	<p>Wprowadzenie nowych form popełnienia niektórych przestępstw; wprowadzenie karalności formy nieumyślnej niektórych przestępstw przeciwko środowisku oraz dodanie typu kwalifikowanego do nieumyślnej formy popełnienia tych czynów zabronionych.</p> <p>Zmiana art. 127a ustawy o ochronie przyrody poprzez wprowadzenie karalności za samo wejście w posiadanie chociażby jednego okazu roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową oraz karalności za zbywanie lub oferowanie do sprzedaży chociażby jednego okazu roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową.</p> <p>Dodanie art. 127b ma na celu wzmocnienie ochrony siedlisk gatunków kluczowych dla bioróżnorodności UE – karalność za znaczne pogorszenie stanu siedliska na obszarze chronionym lub płoszenie określonych zwierząt.</p> <p>Wprowadzenie art. 128b ma na celu kryminalizację czynów dot. wprowadzania, udostępniania na rynek UE lub wywożenia z tego rynku towarów lub produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów.</p>
Podmioty definiowane przez ustawę jako podmioty zbiorowe	<p>3601 dużych przedsiębiorców 2 554 874 mikro, małych i średnich przedsiębiorców 665 866 spółek 10 708 spółdzielni</p> <p>2 815 480 aktywnych przedsiębiorstw, z czego jednostki mikro (tj. o liczbie pracujących do 9 osób) stanowiły 95,8% całej zbiorowości przedsiębiorstw aktywnych (dane GUS za I kwartał)</p>	<p>Mały rocznik statystyczny 2024</p> <p>Raport o stanie sektora MSP 2024</p> <p>Główny Urząd Statystyczny, opracowanie z dnia 9 czerwca 2025 r. „Przedsiębiorstwa aktywne w I kwartale 2025 r.”</p>	<p>Nowe przepisy normujące odpowiedzialność podmiotów zbiorowych za przestępstwa przeciwko środowisku.</p> <p>Zaktualizowanie katalogu przestępstw, za które odpowiadają podmioty zbiorowe o nowo wprowadzone typy przestępstw.</p> <p>Podwyższenie maksymalnego wymiaru kary pieniężnej z 5 000 000 do 200 000 000 złotych, z zastrzeżeniem, że będzie to kwota nie wyższa niż 5% (również podwyższenie) przychodu osiągniętego w poprzednim roku obrotowym.</p> <p>Wprowadzenie nowego przepisu penalizującego recykling statków w sposób niezgodny z wymogami unijnymi (dotyczy właścicieli statków).</p>

	2025 r.) Sektor MSP (mikro, małych i średnich przedsiębiorstw) stanowi przeważającą większość przedsiębiorstw w Polsce – 99,8%. Najlicniejszą grupą (97,1%; 2,2 mln) w strukturze polskich przedsiębiorstw są mikroprzedsiębiorstwa, udział firm małych wynosi 2,1% (48,7 tys.), średnich – 0,6% (14,4 tys.), zaś dużych – tylko 0,2% (3,8 tys.)	Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, PARP Na podstawie publikacji GUS <i>Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2023 r.</i> , GUS, 2024.	
Organy Państwowej Straży Pożarnej	Komenda Główna PSP, 16 Komend Wojewódzkich PSP, 335 Komend Powiatowych/ Miejskich PSP	Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1312, z późn. zm.)	Nadzór nad zakładami stwarzającymi zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	1	-	Umożliwienie efektywnego ścigania przestępstw przeciwko środowisku określonych w Kodeksie karnym oraz wykroczeń, określonych przeciwko środowisku, określonych w przepisach odrębnych. Dostęp do danych zgromadzonych w Systemie Poboru Opłaty Elektronicznej KAS.
Dyrektorzy Urzędów Morskich	2	Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 7 października 1991 w sprawie utworzenia urzędów morskich, określenia ich siedziby oraz terytorialnego zakresu działania dyrektorów urzędów morskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 1339)	Inspekcjonowanie statków na obszarach morskich RP w celu weryfikacji spełniania wymogów ustawowych dotyczących zapobiegania zanieczyszczenia morza przez statki.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach opiniowania projekt zostanie przekazany następującym podmiotom:

1. Prokurator Krajowy;
2. Sąd Najwyższy;
3. Krajowa Rada Sądownictwa;
4. Krajowa Rada Prokuratorów;
5. Naczelna Rada Adwokacka;
6. Krajowa Rada Radców Prawnych;
7. Rzecznik Praw Obywatelskich;

8. prezesi sądów apelacyjnych (oraz sądy okręgowe i sądy rejonowe);
9. prezesi wojskowych sądów okręgowych (oraz wojskowe sądy garnizonowe);
10. powszechne jednostki organizacyjne prokuratury;
11. Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna;
12. Państwowa Rada Ochrony Przyrody;
13. Główny Inspektor Ochrony Środowiska;
14. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska;
15. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
16. regionalni dyrektorzy ochrony środowiska;
17. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
18. Państwowa Agencja Atomistyki;
19. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy;
20. Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych;
21. Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”;
22. Instytut Badawczy Leśnictwa;
23. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy;
24. Biuro Nasiennictwa Leśnego w Warszawie;
25. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych;
26. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorstw;
27. Generalny Konserwator Zabytków.

W ramach konsultacji publicznych projekt zostanie przekazany następującym podmiotom:

1. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”;
2. Stowarzyszenie Sędziów „Themis”;
3. Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSiP Votum;
4. Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”;
5. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych;
6. Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA;
7. Porozumienie Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych;
8. Centralny Instytut Analiz Polityczno-Prawnych;
9. Centrum Aktywności Społecznej Pryzmat;
10. Fundacja „POMOST”;
11. Fundacja Alegoria;
12. Fundacja Rozwoju Kapitału Ludzkiego;
13. Fundacja WWF Polska;
14. Stowarzyszenie Aquila;
15. Stowarzyszenie MANKO;
16. Stowarzyszenie Przyjaciół Zdrowia;
17. Związek Powiatów Polskich;
18. Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
19. Fundacja Batorego;
20. Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju;
21. Stowarzyszenie Interwencji Prawnej;
22. Fundacja Court Watch Polska;
23. Stowarzyszenie Amnesty International;
24. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych;
25. Liga Ochrony Przyrody;
26. Polski Klub Ekologiczny;
27. Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Klub Gaja”;
28. Fundacja Greenpeace Polska;
29. Fundacja Niech Żyją;
30. Klub Przyrodników;
31. Komitet Ochrony Przyrody PAN;
32. Liga Ochrony Przyrody;
33. Łódzkie Stowarzyszenie Akwarystów i Terrarystów;
34. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków;
35. Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Ekologii Miast;
36. Polskie Stowarzyszenie Pajęczarskie;
37. Polskie Stowarzyszenie Terrarystyczne;
38. Polskie Towarzystwo Botaniczne;
39. Polskie Towarzystwo Entomologiczne;
40. Polskie Towarzystwo Leśne;

41. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „pro Natura”;
42. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”;
43. Polski Związek Łowiecki;
44. Polska Izba Ekologii;
45. Stowarzyszenie dla Natury „Wilk”;
46. Stowarzyszenie Otwarte Klatki;
47. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot;
48. Towarzystwo dla Natury i Człowieka;
49. Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami;
50. Towarzystwo przyrodnicze Bocian;
51. Krakowski Instytut Prawa Karnego.

Czas trwania opiniowania i konsultacji publicznych – 21 dni.

Projekt ustawy zostanie przekazany do zaopiniowania w trybie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2025 r. poz. 423) do następujących podmiotów z terminem 21 dni na przedstawienie stanowiska:

- 1) Konfederacja „Lewiatan”;
- 2) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) Business Centre Club;
- 4) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 5) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 6) Polska Rada Biznesu;
- 7) Związek Pracodawców Polskich.

Z uwagi na zakres projektu, który dotyczy problematyki zadań związków zawodowych, projekt ustawy zostanie przekazany do zaopiniowania do następujących reprezentatywnych związków zawodowych z terminem 21 dni na przedstawienie stanowiska:

- 1) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” w Gdańsku,
- 2) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych w Warszawie,
- 3) Forum Związków Zawodowych w Warszawie.

Projekt ustawy zostanie skierowany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Projekt nie dotyczy spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2026 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania	Projektowana regulacja może wywołać skutki finansowe dla budżetu państwa w postaci wzrostu dochodów z kar grzywny. W myśl art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1483), środki publiczne pochodzące z poszczególnych tytułów nie mogą być przeznaczane na finansowanie imiennie wymienionych wydatków, określona w tym artykule zasada niefunduszowania lub zasada jedności materialnej (merytorycznej) budżetu wprowadza nakaz unikania łączenia zarówno finansowego, jak i logicznego poszczególnych kategorii środków publicznych – głównie dochodów publicznych - z określonymi wydatkami. Znajduje to potwierdzenie w art. 6 i 7 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za
---------------------	---

	naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1484), które wskazują, że naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niedokonanie w terminie wpłaty do budżetu w należytą wysokośći dochodów przez jednostkę budżetową oraz przeznaczenie dochodów uzyskiwanych przez jednostkę budżetową na wydatki ponoszone w tej jednostce.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projekt przewiduje przede wszystkim zmianę brzmienia przepisów już istniejących w polskim porządku prawnym, a tym samym projekt nie wpłynie na zwiększenie obciążenia wpływem spraw do sądów powszechnych i jednostek organizacyjnych prokuratury.</p> <p>Oszacowanie ewentualnych skutków finansowych w postaci wzrostu dochodów z kar grzywny nie jest możliwe z uwagi na wprowadzenie nowych typów przestępstw, do tej pory niewykazywanych w statystykach.</p> <p>Mając na uwadze treść proponowanych regulacji ukierunkowanych na dostosowanie prawa polskiego do wymogów Dyrektywy, poprzez nowelizację szeregu aktów prawnych obowiązujących w Polsce, projektowana regulacja może spowodować konieczność aktualizacji programów szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego Policji. Zakłada się, że ewentualne wydatki zostaną sfinansowane w ramach posiadanych środków – w ramach limitu wydatków.</p>

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2026 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<p>Projekt wpłynie na przedsiębiorców poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nowe przepisy normujące odpowiedzialność podmiotów zbiorowych za przestępstwa przeciwko środowisku. – zaktualizowanie katalogu przestępstw, za które odpowiadają podmioty zbiorowe o nowo wprowadzone typy przestępstw. – podwyższenie maksymalnego wymiaru kary pieniężnej z 5 000 000 do 200 000 000 złotych, z zastrzeżeniem, że będzie to kwota nie wyższa niż 5% (również podwyższenie) przychodu osiągniętego w poprzednim roku obrotowym. – wprowadzenie nowego przepisu penalizującego recykling statków w sposób niezgodny z wymogami unijnymi (dotyczy właścicieli statków). <p>Szczegółowy wpływ na przedsiębiorców został omówiony w punkcie 2 i 4 OSR.</p>						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby z niepełnosprawnością i starsze	<p>Projekt wpłynie na obywateli poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie nowych form popełnienia niektórych przestępstw; – wprowadzenie karalności formy nieumyślnej niektórych przestępstw przeciwko środowisku oraz dodanie typu kwalifikowanego do nieumyślnej formy popełnienia tych czynów zabronionych. – zmiana art. 127a ustawy o ochronie przyrody poprzez wprowadzenie karalności za samo wejście w posiadanie chociażby jednego okazu roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową oraz karalności za zbywanie lub oferowanie do sprzedaży chociażby jednego okazu roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową. – dodanie art. 127b ma na celu wzmocnienie ochrony siedlisk gatunków kluczowych dla bioróżnorodności UE – karalność za znaczne pogorszenie stanu siedliska na obszarze chronionym lub płoszenie określonych zwierząt. – wprowadzenie art. 128b ma na celu kryminalizację czynów dot. wprowadzania, udostępniania na rynek UE lub wywożenia z tego rynku towarów lub produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów. <p>Szczegółowy wpływ na obywateli został omówiony w punkcie 2 i 4 OSR.</p>						
Niemierzalne		Brak.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt nie wywiera wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz: Projekt zakłada zmniejszenie liczby procedur poprzez odstąpienie od wymogu badania wpływu wejścia w posiadanie okazów roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku; istotny będzie fakt nielegalnego wejścia w posiadanie okazu lub okazów (wystarczy jeden) roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową.

Projekt przewiduje także dalej idące rozwiązania w zakresie wymiaru kary niż minimalne wymagania dyrektywy.

Najwięcej proponowanych zmian dotyczy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, przy czym są to już czyny znane polskiemu porządkowi prawnemu, a ich dostosowanie do norm wskazanych w dyrektywie ENVI polega na korekcie, doprecyzowaniu, dodaniu znamion przestępstw stypizowanych w art. 171 k.k. oraz w Rozdziale XXII Kodeksu Karnego, ewentualnie, w myśl założeń dyrektywy, na dodaniu typu kwalifikowanego czynu zabronionego celem możliwości zwiększenia wymiaru kary. Na przykład:

- w art. 171 k.k. zmiana polega na wprowadzeniu dodatkowej formy popełnienia przestępstwa, a także na dodaniu projektowanych § 4-6 jako kwalifikowanych form popełnienia przestępstwa,
- zmiana art.181 § 2 i 3 k.k. dotyczy nomenklatury użytej w przepisie oraz sankcji,
- zmiana art. 182 k.k. polega na dodaniu znamienia „wprowadzanie” substancji lub innych materiałów, a także na dodaniu typu kwalifikowanego przestępstwa,
- zmiana art. 183 k.k. polega na dodaniu, obok szkody w świecie roślinnym i zwierzęcym, także szkody w ekosystemie, a także na podziale działań sprawcy na trzy różne formy zachowań i na korekcie wymiaru kary w art.183 § 6 k.k.,
- zmiana art. 184 k.k. polega na rozróżnieniu w dyspozycji przepisu „substancji” i „materiałów” oraz „wyrabianiu” i „produkcji”,
- art. 185 k.k. to zbiorcze dostosowanie przepisu do typów kwalifikowanych przestępstw określonych w przepisach poprzednich.

Jednocześnie przedstawiony projekt dotyczy także szeregu innych ustaw penalizujących zachowania związane z ochroną środowiska, przy czym podobnie jak w przypadku Kodeksu karnego, zaproponowane rozwiązania stanowią korektę dyspozycji już istniejących, tak by odpowiadały założeniom implementowanej dyrektywy. Natomiast w wśród przepisów nowych, dodanych projektowaną zmianą wskazać należy na:

- art. 35b ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki, penalizującego recykling statków, w sposób niezgodny z wymogami unijnymi,
- art. 329a oraz typ kwalifikowany w art. 329b do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, penalizujących eksploatację lub zamykanie instalacji, w której prowadzona jest działalność negatywnie oddziaływująca na środowisko lub w której przechowywane lub stosowane są niebezpieczne substancje lub mieszaniny, w sposób który może zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub może spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi lub istotne zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym albo innym ekosystemie,
- art. 36a ust. 1 k.k. ustawy z dnia 25 lutego 2011 r o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, który przewiduje karalność zachowania polegającego na produkcji, stosowaniu, składowaniu, przywożeniu lub wywożeniu rtęci, związków rtęci, mieszanin rtęci oraz produktów z dodatkiem rtęci, jeżeli taki czyn jest nie jest zgodny z wymogami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE),
- art. 473a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, który penalizuje takie przypadki bezprawnego poboru wód, które może powodować znaczną szkodę dla stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych lub dla stanu ilościowego jednolitych części wód podziemnych mogą powodować

znaczną szkodę dla środowiska wodnego.

Reasumując, przedstawiony projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw przewiduje przede wszystkim zmianę brzmienia przepisów już istniejących w polskim porządku prawnym, a tym samym, poza wyżej wymienionymi czterema przepisami, trudno mówić o istotnym zwiększeniu obciążeń wpływem sądów powszechnych. Dlatego też, z przyczyn o których mowa powyżej, Ministerstwo Sprawiedliwości nie zgłasza postulatów kadrowych do przedstawionego projektu ustawy.

9. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☒ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☒ zdrowie
☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ inne:	

Omówienie wpływu

Projekt wpłynie na sądy powszechne poprzez:

- zmianę liczby spraw wpływających dotyczących wykroczeń i przestępstw przeciwko środowisku;
- prowadzenie nowych form popełnienia niektórych przestępstw;
- wprowadzenie karalności formy nieumyślnej niektórych przestępstw przeciwko środowisku oraz dodanie typu kwalifikowanego do nieumyślnej formy popełnienia tych czynów zabronionych;
- uzupełnienie znamion niektórych przestępstw przeciwko środowisku;
- dostosowanie sankcji karnych do wymogów dyrektywy;
- rozszerzenie katalogu czynów zabronionych, za które odpowiedzialność ponoszą podmioty zbiorowe;
- dostosowanie przewidzianego w przepisach art. 181 par. 2 k.k. oraz w art. 183 par. 6 k.k. wymiaru kary do systematyki kar w kodeksie karym i wprowadzenie kary od 3 miesięcy do 5 lat pozbawienia wolności;
- wprowadzenie nowego przepisu penalizującego recykling statków w sposób niezgodny z wymogami unijnymi;
- wprowadzenie przepisu penalizującego eksploatację lub zamykanie instalacji, w której prowadzona jest działalność negatywnie oddziałująca na środowisko lub w której przechowywane lub stosowane są niebezpieczne substancje lub mieszaniny w sposób który może zagrażać życiu lub zdrowiu człowieka lub może powodować istotne obniżanie jakości wody, powietrza, powierzchni ziemi lub istotne zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym albo w innym ekosystemie;
- przewidzenie typów kwalifikowanych;
- wprowadzenie przepisu penalizującego tzw. „samowole inwestycyjne” o dużej skali oddziaływania na środowisko oraz przewidzenie typów kwalifikowanych;
- wprowadzenie przepisu penalizującego bezprawny pobór wód powierzchniowych lub wód podziemnych, jeżeli powoduje to określony skutek (szkodę);

Szczegółowy wpływ na sądy powszechne został omówiony w punkcie 2, 4 i 8 OSR.

Projekt wpłynie pozytywnie na zdrowie poprzez penalizację czynów stwarzających realne zagrożenie dla zdrowia człowieka, takich jak emisja substancji toksycznych, niewłaściwe magazynowanie chemikaliów czy nieprawidłowe zamykanie instalacji mogących prowadzić do skażenia wody pitnej, zanieczyszczenia powietrza lub degradacji powierzchni ziemi.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Art. 22 dyrektywy nakłada na państwa członkowskie obowiązek zbierania danych statystycznych dotyczących ścigania przestępstw w niej opisanych oraz corocznego przekazywania tych danych Komisji Europejskiej. Wymagany zakres danych, w tym dotyczących liczby przestępstw, skazań, czy wysokości nałożonych sankcji już obecnie jest zbierany przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Po wejściu ustawy w życie będzie on dotyczył także nowo wprowadzonych przestępstw.

Zgodnie z art. 25 dyrektywy, do 21 maja 2028 r. Komisja Europejska przedłoży sprawozdanie z oceny wdrożenia dyrektywy przez państwa członkowskie, w tym Polskę, zaś do 21 maja 2031 r. Komisja Europejska przeprowadzi ocenę skutków dyrektywy, w tym w zakresie konieczności ewentualnego uzupełnienia jej przepisów. Polska będzie mogła skorzystać z wyników tych analiz, dlatego też nie wydaje się konieczne prowadzenie odrębnej, krajowej ewaluacji efektów

projektu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.